24 (9056).

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 225 (9057)
СЕНТЯБРИИН 24
ЧЕТВЕРГ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй нэгэдэхи съездэ

Ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай бүхэсоюзна нэгэдэхи съездые, тэрэнээр дамжуулан советскэ олон миллион ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад болон үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС халуунаар амаршална.

Советскэ ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад бүхы арадта дурлагдаха ёhоороол дурлагдадаг, хүндэлэгдэдэг байна. Совет арадай бүхы гайхамшагта амжалтануудта советскэ ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай— техническэ дэбжэлтын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадай алдарта хэрэгүүдэй болон ухаансар бодолой ехэ хубита бии.

Техническэ дэбжэлтын түлөө, долоон жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө советскэ ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад, үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэд бүри оролдосотойгоор тэмсэжэ, коммунизмын илалтын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэгшэ агууехэ совет арадай нэрэ хүндые харюулхаар шэнэ юумэнүүдые ухаалан зохёожо, манай Эхэ оронние алдаршуулха гэжэ батаар этигэжэ байhанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС элирхэйлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ ВЦСПС.

ПРОФСОЮЗАЙ ТООСООТО-hУНГУУЛИИН СУГЛААН

...ублика доторнай профсоюзай тоосоото-hунгуулиин суглаанууд ...ба.

...фсоюзай суглаа болон конфе...нүүдые үнгэргэхэ болзор обл...ведэй президиум тодорхой...959 оной декабриин 1 боло...фсоюзай эхин организаци... суглаанууд, 1960 оной фев... 15 болотор аймагуудай, го... областной конференцинүүд ...о дүүрэхэ ёhотой.

...оон болон hунгуули гээшэ ...юзай организацинуудай ...далда шухала удхашанар. ...оммунизм байгуулгын асари ...рилгонуудые амжалтатай ...аг болзорhоонь урид дүүргэ...лөө тэмсэлэй туг доро тоо...унгуулиин суглаанууд үнгэр...йна.

... үдэрнүүдтэ манай ороной ...дай политическэ болон ажа...эбхи үүсхэл бүришье үргэ... Замбуулин соогуур дабша...рада хүрэхэ советскэ ракетын ...жа, хүрэхэ газартаа хүрөөд ..., агуехэ Ленинэй нэрэмжэ...мна ледоколой далайда та... байhан, Совет гүрэнние ...логшо Н. С. Хрущевой Аме... Холбоото Штадуудта ошоод ...—иимэ үе сагта профсоюзай ... организацинуудта тоосоото...лиин суглаанууд боложо ... Бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха...тай эдэ бүхы илалта, амжал... совет хүнүүдые ажалай шэ...э баатаршалгануудта зориг...а. Ажалшадай энэ дэбжэлтын ...рофсоюзай суглаанууд, кон...цинүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр, ...й hайнаар, шүүмжэлэл бо...өрыгөө шүүмжэлгэ ехэтэй...гэржэ байха зэргэтэй.

...СС-эй ЦК-гэй декабриин ...мэй (1957 он) hүүлээр эдэбхи ...ээ дээшэлүүлхэ, өөhэдынгөө ...үдые эмхидхэлэйнь талаар ...үлхэ тушаа партийна орга...инуудайнгаа хүтэлбэри доро ...бликымнай профсоюзай орга...инууд горьтой хүдэлмэри хээ, ...эриин түсэб, уялгануудые ...хэ хэрэгтэ өөhэдынгөө нүлөө ... үзүүлдэг, ажалшадай гэр ...ы, соёл гэгээрэлэй эрилтэнүү...hайнаар хангадаг болоо.

...ээр. амжалтануудтай байгаа...hаа, тоосоото-hунгуулиингаа ...нууд болон конференцинүүд ... шиидхэгдээгүй асуудалнууд...түү дунданuudтаа, хэрэглэг...й арга боломжонуудтаа гол ...алаа хандуулха ёhотойбди. ...шье дутуу дунданuudые, хэ...дээгүй арга боломжонуудые ...үлхэ бэшэ, тэдэнээ заhаха, ...улха, ашаглаха арга замуудые ...ойлхо хэрэгтэй. Энээнэй ту... профсоюзай хүдэлмэрие бүри ...руулха шухала байhаниинь ...жэ. Бүхы хүдэлмэришэд болон ... хаагшадые профсоюзай гэ...э оруулхын тулада оролдохо ...тэй. Мүнөө хүдөө ажахын ...рияти болон эмхи зургаа...й хүдэлмэришэд, алба хааг...й оройдоо 75,5 процентнь ...оюзай гэшүүндэ оронхой. Энэ ...хэ дутагдалнай гэжэ мэдэрхэ ...бди. Тэрэшэлэн ашагта мал... бэдэрдэг хүдэлмэришэдэй ... профсоюзда ороогүй хүнүүд ... олон.

...офсоюз гээшэ үйлэдбэри эр...гэдэ ажалшадые элсүүлхэ ...ули мүн. КПСС-эй ЦК-гэй ...бриин Пленумэй заahанай ..., үйлэдбэриин саг үргэлжын ...энүүд ажалшадые элсүүлхэ ... шухала аргануудай нэгэн бо... Тиибэшье эдэ зүблөөнүүд ... предприятида үшөөл муугаар ...нэ, үйлэдбэрие эрхилэл... ажалшадые элсүүлхэ хүсэн ...ю шадаадүй. Илангаяа ба...н организацинуудта саг үргэлжын зүблөөнүүд тоогдоногүй. Социалистическэ мүрысөө ёhо тэдысэ эмхидхэхэ баримтанууд үшөөл дайралдаhаар. Уялга абтабашье, тэрэнээ дүүргэхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байха юм.

Совхозуудта hү haaxa, леспромхозуудта модо бэлэдхэхэ, загаhа барилгын артельнүүдтэ загаhа бариха уялганууд муугаар дүүргэгдэнэ. Мүнөө профсоюзай организацинуудта hунгалта хэжэ байха үедөө социалистическэ уялгаяа бүхы талаарнь дүүргэхын тулада зохихо хэмжээ абаха хэрэгтэй. Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай 22-ынь август hарынгаа түсэб дүүргээгүй. Иимэ үрэ дүнгүүдтэйгээр профсоюзайнгаа конференцие угтажа болохогүй.

Ажал хэхэ, техникын аюулгүйе сахиха талаар дутуу дунданууд олон. Ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд ажалай хуули ёhонуудые эбдэдэг: хүдэлмэриин үдэрhөө үлүү саг соо, амаралтын үдэрнүүдтэ хүнүүдые хүдэлгэдэг, ажал дээрээ үмдэхэ тусхай хубсаhа үгэдэггүй, шэнэ оро hон хүдэлмэришэдтэ hайнаар зааннгүй, ойлгуулангүй ажалда табидаг байна. Эдэ бүгэдэhөө боложо үбдэхэ, эсэхэ, гэнэ оhол болохо ушарнууд үзэгдэнэ. Энэ талаар илангаяа ой модоной промышленностиин предприятинуудта дутуу дунданууд олон.

Ажал хүдэлмэриинше, ажаhуудалайшье талаар хүдэлмэришэд тоосоото-hунгуулиингаа суглаанууд дээрэ үшөөл олохон эрилтэнүүдые табиха, шүүмжэлэл хэхэ байhаниинь мэдээжэ. Шэнээр hунгагдаhан профсоюзай хүтэлбэрилхы органууд ажалшадай эрилтэнүүдые хангахын тулада бүхы хэмжээ абаха зэргэтэй.

Профсоюзай шэнээр hунгагдаhан органуудта ямар хүнүүдэй hунгагдаhанhаа тоосоото-hунгуулиин суглаа болон конференцинүүд дээрэ гараhан шүүмжэлхы hанамжа дурадхалнуудай, баталан абаhан шиидхэбэринүүдэйнь дүүргэлтэ дулдыдаха байна. Тиимэhээ профсоюзай органуудта, профсоюзай комитедүүдтэ эдэбхи үүсхэлтэй, шударгы бэрхэ, зон нүхэдтөө хүндэтэй хүнүүдые дэбжүүлхэ хэрэгтэй.

Тиигэхэ зуураа профсоюзай органуудта hунгалта үнгэргэхэ заабарие наринаар сахиха шухала. КПСС-эй XXI съездын табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада профсоюзай организацинууд эмхидхэлэйнгээ, хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэрие саашадань hайжаруулха, ажалшад тухайгаа бүри ехээр hаналаа табидаг болохо зэргэтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Скульптор Е. В. Вучетичтэ СССР-эй арадай уран зураашын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Зураглан харуулдаг искусствын талаар элитэ сохэ габьяатай байhанайнь түлөө скульптор Вучетич Евгений Викторовичтэ СССР-эй арадай уран зураашын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. ВОРОШИЛОВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль. 1959 оной сентябриин 22.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ Сан-Францискада ошоод байhан тухай

САН-ФРАНЦИСКО, сентябриин 21. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Энэ үглөөгүүр эртэ Н. С. Хрущев Сан-Франциско город соогуур ябагаар ябажа хараа. Совет гүрэнэй ажал-ябуулагшые городой хүн зон халуунаар амаршалhан байна. Н. С. Хрущев тэдэнтэй хөөрэлдэхын тулада хирэ хирэ болоод зогсодог байгаа. «Аяншалха үедөө Холбоото Штадуудта минии хараhан городууд соohoo Сан-Франциско эгээн гоё hайхан хото болоно» гэжэ тэрэ хэлээ.

Удаань Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд эрьеын харуулай корабльда hуугаад, Сан-Францискын тохой соогуур далай дээрэ аяншалга хэhэн байгаа.

Корабль дээрэ ябахадаа Н. С. Хрущев корреспондентнүүдтэй хөөрэлдөө. Өөрынь хэhэн мэдүүлгэнүүдэй Американ хэблэлдэ хазагайруулжа толилогдодог байhанда корреспондентнүүдэй анхаралые тэрэ хандуулhан байна. «Манай политикые Американ арадай зүбөөр ойлгохын тулада минии хэлэhэн үгэнүүдые зүбөөр мэдээсэхыетнай таанадые ехээр гуйха байнаб. Манай болон Холбоото Штадуудай ондо ондоогоор хандадаг асуудалнууд олон юм. Тэдэнние мүнөө бүри орёо болгоhоной хэрэг байхагүй» гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ.

Портын хүдэлмэришэдтэ айлшалба

Далай дээгүүр аяншалhанайнгаа hүүлээр Номгон океанай эрьс шадарай портын хүдэлмэришэдэй профсоюзудай байшанда Н. С. Хрущев ошоо. Тус профсоюзай түрүүлэгшэ Гарри Бриджес байшангай үүдэндэ тэрэнние угтаа. Эндэ сугларaад байhан хүдэлмэришэд Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ зорюулан нэрьесэ альга ташаа. Гарри Бриджес эндэ ерэhэнэйнь түлөө Н. С. Хрущевто үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөөд, hамгантаяа танилсуулаа. «Минии hамган удахагүй, магад мүнөөдэршье нарайлжа болохо байна. Энэ үхибүүмнай амгалан тайбан үедэ ургаха бээз гэжэ бидэнэр найданабди» гэжэ Бриджес хэлээ. «Бүхы үхибүүдэй амгалан тайбан үедэ өөдөө болохын тулада бидэнэр бүхы юумэ хэхэбди» гэжэ Н. С. Хрущев тэрээндэ харюусаа. Мүнөө Холбоото Штадуудта нилээд олон хүдэлмэригүйшүүл бии. Худалдаа наймаа хүгжөөгөөд байгаа hаа, иимэ байдалые заhаруулжа болохо байна гээд Гарри Бриджес Н. С. Хрущевто хэлээ. Профсоюзай байшан соо хүдэлмэришэд дахяад нэрьесэ альга ташажа Н. С. Хрущевые угтаа. «Айлшалыт!», «Эб найрамдал!», «Эб найрамдал!» гэhэн юрөөлнүүд ород болон англи хэлэн дээрэ табигдаhан байна. Залуу хүдэлмэришэн Дэвид Аэриан ашаа тээгшэдэй үмдэдэг өөрынгөө кепкые Н. С. Хрущевто бэлэг болгон үгөө. Микрофоной үмэнэ ерэжэ үгэ хэлэхыень Н. С. Хрущевые хүдэлмэришэд гуйгаа. Н. С. Хрущев уряалайнь түлөө профсоюзай түрүүлэгшэ Г. Бриджестэ, халуунаар угтаhанайнь түлөө хүдэлмэришэдтэ баясхалан хүргөө. Советскэ хүдэлмэришэдэй зүгhөө Американ ашаа тээгшэдтэ тэрэ амаршалга дамжуулаа. США-да ябаха үедэмни болоhон уулзалганууд дээрэhээ харахада, американхид эб найрамдалые хүсэнэ гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ. «Энэ эрмэлзэлгыень бидэнэр ехээр hайшаанабди. Юуб гэхэдэ, бата бэхи эб найрамдал хангахые бидэнэр хүсэдэг байнабди!» гэжэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Никита Сергеевич Хрущев мэдүүлээ. Хэдэн зуун хүдэлмэришэдтэ үдэшүүлэн Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд тоололго-бодолгын заводто ошоо.

Америкын заводто

Заводой талмай дээрэ Н. С. Хрущевые тоололго-бодолгын машинануудай уласхоорондын компаниин (ИБМ) президент Томас Уотсон, заводой хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэд угтаhан байна. Томас Уотсон Сан-Хоседэ Нью-Йоркhоо зорюута самолёдоор нидэжэ ерэhэн байгаа.

Уотсон Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалаад, заводой хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнние танилсуулаа. Удаань Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд заводой кафетеридэ орожо, заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд болон захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта сайлаhан байна.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй № 414 Баргажанай hунгуулиин округhоо Национальностьнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ үдэр тухай

«СССР-эй Верховно Соведые hунгаха тухай Дүримэй» 108-дахи статьягай ёhоор, Бурядай АССР-эй № 414 Баргажанай hунгуулиин округhоо Национальностьнуудай Соведтэ депутадые 1959 оной октябриин 25-най амаралтын үдэр hунгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **М. РАХМАТОВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1959 оной сентябриин 16.

hунгуулиин зарим округуудhаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадые hунгаха hунгуулиин кампаниин болзор тухай

«СССР-эй Верховно Соведые hунгаха тухай Дүримөөр» СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые hунгаха үедэ hунгуулиин кампани хоёр hара үргэлжэлхэ ёhотой аад, hунгуулиин тус тус округhоо депутадуудые hунгаха үедэ тэрэ округто hунгуулиин кампани hара урид захалха ёhотой гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1940 оной ноябриин 11-нэй Указаар тогтоогдонхой.

Энээнэй ёhoop:

а) зонойнгоо хаража, танилсахын тулада ажалшадай депутадуудай Совет hунгалтаhаа 20 үдэр урид hунгагшадай список үлгэхэ ёhотой;

б) hунгалтаhаа 25 үдэрhөө оройтуулангүйгөөр hунгуулиин участогууд байгуулагдаха, hунгуулиин Участково комиссинууд баталагдаха, 28 үдэрhөө оройтуулангүйгөөр hунгуулиин округой комиссинууд баталагдаха байна;

в) СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидатууд hунгалтын урда тээ 15 үдэрhөө оройтуулангүйгөөр hунгуулиин округой комиссинуудта бүридхэлдэ абтаха, бүридхэлдэ абтаhан депутадта кандидат тухай мэдээсэлнүүд, кандидадые дэбжүүлhэн ниитын организациин нэрэ 12 үдэрhөө оройтуулангүйгөөр тунхаглагдаха зэргэтэй.

Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха Баргажанай № 414 hунгуулиин округой бүридэл тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1958 оной январиин 4-нэй Указай ёhoop, Баргажан тосхон түбтэйгөөр Курумканай, Хойто-Байгалай, Баргажанай аймагуудhaa бүридүүлэгдэжэ, Бурядай АССР-hээ Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха № 414 Баргажанай hунгуулиин округ байгуулагдаhхай.

...дай АССР гүрэндэ тараа ...лдаха жэлэйнгээ түсэбые ...зорhоонь урид дүүргэбэ

...рядай АССР-эй хүдөө ажахын ...дэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй ...оёо байгаа Пленумые нэрэтэй ...эйгөөр угтаха зуураа, гүрэн... тараа худалдаха жэлэйнгээ ...б болзорhоонь урид, сен...риин 20-до дүүргэбэ. Респуб...ын колхоз болон совхозууд арга ...ижоёо бодожо үзөөд, түсэбhөө ...үр 2,5 миллион пүүд тараа ...дөө худалдаха гэжэ шии.... Мүнөө үедэ мал ажалай про... гүрэндэ худалдаха уялгаяа ...орhоонь урид дүүргэхын тула...хы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

НАМАРШЬЕ САГААН ЭДЕЭНЭЙ ДЭЛБЭРХЭ САГ!

Бүхы hаалишадта, мал адуулагшадта, мал ажалай мэргэжэлтэд болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаhан бэшэг

Нүхэдүүд!

Бидэнэр гайхамшагта сагта ажаhуунабди. Атомна ледокол «Ленин» агуухэ замда тамархаяа гараба. Совет хүнүүдэй ухаан бодолоор, гараар бүтэhэн замбуулин соогуур хоёрдохи ракетэ hарада хүрэжэ бууба. Эдэ бүгэдэ бидэнэрые айхабтар ехээр баярлуулна.

Эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр нүхэр Н. С. Хрущевой Америкын Холбоото Штадуудаар аяншалжа байhые онсо анхаралтайгаар адаглажа байнабди. Буу зэбсэгые бүхы дээрэнь усадхаха тушаа Советскэ правительствын дурадхалые бидэнэр халуунаар дэмжэнэбди.

Эб найрамдалай түлөө, КПСС-эй XXI съездын хараалhан гайхамшагта түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө хаа хаанагүй ажалай эдэбхи үүсхэл дэлгэрнэ. Партиин Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум ойртожо, энэ түүхэтэ үдэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө республикымнай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд оролдожо байнхай.

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ бидэ, Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой hаалиин фермын малшад, оролдожо байнабди. Колхознай гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргээ. Мүнөө үедэ гүрэндэ түсэбhөө гадуур hү худалдаха гэhэн уялгаяа бэелүүлжэ байнабди.

Уялганууднай багашье бэшэ юм. Бидэнэр гүрэндөө 357 тонно hү худалдаха гэhэн уялгатайбди. Тиин мүнөө дээрээ 240 тонноhоо үлүүхэн hүн тушаагдаад байна. Хэлэhэн үгэеэ бэелүүлхын тула бидэнэр, hаалишад, үнеэн бүриhөө 2200 литр hү haaxa зорилготойбди. Үнгэрhэн найман hарын туршада үнеэн бүриhөө 1472 литр hүн hаагдаа. Түрүү hаалишаднай бүри дээшэшье hү hааhан байха. Тэд хэлэhэн үгэдөө эзэн болохын тула бидэнэр жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриhөө үшөө 728 литр hү hааха болонобди.

Энээнние бэелүүлхэ арга бии гээшэ гү? Бии. Гэбэшье тэрэнэй түлөө hайса хүдэлхэ хэрэгтэй байна. Хүдэлхышье хүдэлхэбди гэжэ бидэ мэдүүлнэбди. Манай фермын малшан бүхэн намарай hарануудта үнеэн бүриhөө зунайхиhаа дутуугүй hү hаахын тула оролдохо, бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргаха байhандань найдахаар.

Ханинар! Намартаа сагаан эдеэ дэлбэрүүлжэ болохо байна. hүн гансахан зунай сагта ехээр hаагдадаг бэшэ, мүн намарайшье сагта үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлээд, хүсэд hайнаар hаабал, hүн ехээр абтаха. Намартаа бэлшээриин ногооной хагдаржа, хүйтэн боложо эхилээшье hаа, тэрэнние дабажа шадахабди. Хагдарhан ногооной орондо шэмэтэ тэжээл хэрэглэжэ, хүйтэнэй урдаhаа—дулаан байрануудые түхеэржэ үгэнэбди. Мүнөө бидэнэр үнеэдтээ турнепс, капустын хальhа, огородой эдеэнэй бусад үлөөдэhэнүүдые үгэнэбди. Эдэ үдэрнүүдтэ силосээ нээжэ, үнеэдээ үбэлэйнь байрада оруулжа, зүбөөр эдеэлүүлхые оролдохобди. Тэрэнэй ашаар үнеэдэймнай hү шэмэ гэнтэ доошоо орохогүй, үнеэд болзорhоо урид шэргэхэгүй. Хэрбээ август hарада үнеэн бүриhөө 233 литр hү hааhан байгаа hаа, сентябрь hарада 230 литр hү hааха арга бии.

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ hааха зоотехническэ заабарие наринаар сахижа, эдэ hарануудта эды шэнээн hү hааха гэжэ шиидээбди гэбэл: сентябрьда—230, октябрьда—200, ноябрьда—200, декабрьда—200 литр. Энэ уялгаяа бэелүүлжэ шадаха байhандаа этигэнэбди.

Бурят ороной колхоз болон совхозуудай hаалишад, нүхэд! Үнеэдэй hү шэмые эрид дээшэлүүлжэ, hү абаха талаар долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые эрхэ бэшэ дүүргэхэ гэhэн ехэ зорилго манай урда табигдана. Энэ ехэ зорилгые бэелүүлхын тула ёhотой дайшалхы мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ бидэнэр hанаhан байнабди. Нүхэдүүд, үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлжэ, «ехэ hү» абахын түлөө бүгэдөөрэн мүрысэе!

Бидэнэр, Лазогой нэрэмжэтэ колхозой Покровкын болон Ильинкын фермын hаалишад, Кабанскын «Коммунизм» колхозой, Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Заиграйн «Красный опытник» колхозой, мүн Иволгын совхозой hаалишадые социалистическэ мүрысөөндэ тусхайлан уринабди.

Бэшэшье колхоз, совхозуудай hаалишад хүсэ шадалаа туршалсая! Бидэнэр арсахагүйбди. Кабанскыншье, Сэлэнгыншье, Баргажанайшье, бусадшье аймагай hаалишад мүрысөөндэ жагсагты. Бидэнэршье, бусадшье hаалишад энээндэ баяртай байха. Ажалшан зондо hү ехээр үгэжэ, сагаан эдеэ дэлбэрүүлхэ гээшэ манай бүгэдымнай зорилго, хамтаараа шиидхэхэ хэрэг байна бшуу. Бидэнэр, Бурят ороной бүхы hаалишад, хүсэ шадалаа хамтаруулхын тула бэе бэедээ ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсагша hаа hайн бэлэй. Тиимэhээ түрүүшүүлдэ ошожо, дүй дүршэлынь халан абаха, гээгдэжэ ябагшадта ошожо, хүдэлмэриинь дутагдалнуудые усадхалсаха хэрэгтэй. Бэе бэедээ бэшэгшье бэшэлсэжэ болохо байна. Бэе бэетээ харилсахын тула бусадшье арга замууд олон!

Зай, хүсэеэ хамтаруулая! Манай Бурят орондо малшадай дунда hаалишадай тоо олон гэжэ мэдээжэ. Хараад үзыт! hаалишаднай 5 мянга гаран хүн ха юм. Хэрбээ Бурят ороноймнай hаалишад эбтэй этэйгээр ажаллажа эхилээ hаа, долоон жэлэй түсэбые 4—5 жэлдэ бэелүүлхэ аргатай.

Хамта хүдэлдэг нүхэдүүд, ажаллажал мэдэе!

Валентина Викторова, Евсталия Алемасова, Варвара Карелина, Валентина Петрова, Анна Викторова, Евдокия Ермакова, Мария Чумакова, Августа Инкина, Нина Ермакова, Анастасия Старкова, Валентина Вязьмина, Клавдия Тунгусова—hаалишад;

Георгий Викторов, Михаил Воронин—мал адуулагшад;

Кондрат Молоков, Степан Белоусов—фермые даагшад;

Римма Еранская—зоотехник;

Вениамин Молоков—партийна эхин организациин секретарь;

Иван Димов—Лазогой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Покровка—Ильинка.
1959 оной сентябриин 19.

КПСС-эй обкомдо

Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой hаалишадай бэшэг тухай

1. Намар, үбэлэй үедэ hү ехээр hаахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республикын бүхы hаалишадта хандажа, Прибайкалиин аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой hаалишадай бэшэhэн бэшэгые дэмжэхэ.

2. Энэ бэшэгые колхоз, совхозуудай бүхы hаалишадай дунда зүбшэн хэлсэжэ, үнеэн бүриhөө сентябрьда 230 литр, октябрьда—200, ноябрьда—200, декабрьда—200 литр hү hаахын түлөө социалистическэ мүрысөө бүхы малшадай дунда дэлгэрүүлхэ ёhотой гэжэ КПСС-эй айкомууд болон колхоз, совхозуудай партийна эхин организациин секретарьнууд уялгалагдаба.

Эрилэ хүсэеэ нэгэдхэн, шэнэ амжалта туйлая!

Партийна ажабайдал

Ямар асуудалда коммунистнууд гол анхаралаа хандуулааб

Тоосоото-hунгуулиин суглаанhаа

Гэр байшангуудай, барилгануудай 5-дахи дистанциин хид түмэр замшадай ажаhуудалай эрилтые хангажа байха уялгатай юм. Энэ коллектив гол түлэб гэр байрануудые заhабарилжа байдаг. Эгээл тиимэhээ эндэ hая болоhон тоосоото-hунгуулиин суглаан дээрэ коммунистнууд гэр байрын талаар ажалшадай эрилтэнүүдэй ямараар хангагдажа байhан тухай, барилга, заhабарилгын хүдэлмэриие партийна организациин ямараар хүтэлбэрилдэг байhан тухай хөөрэлдөө.

Хэрбээ тоо баримтанууд дээрэhээ хараха болоо hаа, мүнөө жэл гүрэнэй түсэб бараг hайнаар дүүргэгдэжэ байна. Найман hарын түсэб 105 процент, гэр байрануудые hэльбэн заhаха жэлэй түсэб 80 процент дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн hургуулиин байшан саг соогоо заhабарилагдаа. Мүн клуб, улаан булангуудые заhабарилга дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

Теэд тоосоото-hунгуулиин суглаан дээрэ элидхэлшэhээ бэшэ ондоо хүн эдэ амжалтанууд тухай дурдаашьегүй. Мүнөөнэйхидэ орходоо үшөө hайнаар ажаллаха арга байгаа гү, яахадаа дутуу дунданууд олоор үзэгдэнэб гэhэн асуудалнуудта коммунистнууд гол анхаралаа хандуулжа, шүүмжэлэл ехээр гараhан байна. Заhабарилга хэжэ байhан барилгашадай ажал муугаар эмхидхэгдэнэ, барилгын модо, шулуун саг соогоо зөөгдэнэгүй, дутуу ядуу хүдэлмэритэй, элдэб голодоhонуудтай саг үргэлжэ тэмсэгдэнэгүй. Тиихэдэ заhабарилгын хүдэлмэриие оньhожоруулха хэрэгтэ дистанциин хүтэлбэрилэгшэд, партийна бюро тон хайша хэрэгээр хандана. Предприятиин бүхы хүдэлмэриин 70 гаран процентнь гараар хэгдэнэ. Теэд эндэхи хүтэлбэрилэгшэдшье, партийна организацишье ажалаа оньhожоруулха тушаа юушье хээгүй үнгэрөө.

— Бидэнэр партийна бюрогой тоосоое түрүүшынхеэ зүбшэн хэлсэжэ байна бэшэбди,—гэжэ пеэшэншэн нүхэр Калачев хэлэбэ. —Энээнэй урдахишье тоосоое зүбшэн хэлсэхэдээ эдэ дутагдалнууд тухай hайса хөөрэлдэгдөө hэн. Теэд хубилалта болоногүй. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, партийна бюрогой гэшүүд, тэрэнэй секретарь нүхэр Борейша коммунистнуудай шүүмжэлэлдэ, hанамжа дурадхалнуудта хайша хэрэгээр хандана, дутуу дундануудтай эбсэнэ, эрилтээ шангадханагүй. КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумhээ хойшо горьтой саг үнгэрбэ. Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ тушаа манайда энэ гэхээр юун хэгдээб? Мүнөө дархашуулай гараараа эрьюулжэ байhан тошниолоhоо бэшэ, оньhон аргаар хүдэлхэ нэгэшье түхеэрэлгэ бүтээгдээгүй. Хэды хэлсэдэг, шүүмжэлдэг байбашье, ажалаа оньhожоруулха тушаа юушье хэнэгүйбди. Техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр, хойрог нобшоор хандадаг хүнүүдтэ партийна бюро шанга эрилтэ табинагүй.

Заhабарилгын шанарые hайжаруулха, алмалта, арьбалалта хэхын түлөө партийна бюро, дистанциин хүтэлбэрилэгшэд тэмсэнэгүй, шухала хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ үгэ хэлэhэн коммунистнууд тон зүб шүүмжэлбэ.

— Мүнөө совет арад долоон жэлэйнгээ асари ехэ түсэбэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Иимэ сагта ажаhуужа байнабди, иимэ сагта партийна бюромнай жэл соо хэhэн хүдэлмэриингөө тоосоо хэжэ байна. Долоон жэлэй түсэбые дүүргэлсэхын түлөө ямараар хүдэлжэ байнабибди гэжэ хэлэхэ юм болоо hаа,—гэжэ слесарь нүхэр Чекалдин мэдүүлбэ,—hанаhан; зориhондоо хүрэнэгүйбди гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Заhабариешье абая. Эндэ хэды олон дутуу дунданууд гарадаг гээшэб. Заримдаа ямар нэгэн гэрые ашаглалгада үгэhэнэй hүүлээр элдэб олон дутуу дунданууд үзэгдэжэ, hүүлээрнь ехэ ажал гаража байдаг. Мүн гүрэнэй ехэ мүнгэ зөөри талаар гаргашалагдана, хүсэд заhагдаагүй гэрнүүдтэ ороод, ажалшад зобоно. Барилгынгаа модо, шулуу, бусад хэрэгсэлнүүдые гамгүйгөөр гаргашалнабди. Заримдаа хэмhээ ехэ модон, бусад материалнууд захюулжа асарагдаад, удаан саг соо хэбтүүлэгдэжэ, гутажа, үригдэжэ байдаг. Эдэ дутагдалнуудта партийна бюро, дистанциин хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн зэмэтэй.

Үгэ хэлэhэн бусадшье нүхэд техническэ дэбжэлтэ туйлаха шухала байhан тухай онсолон тэмдэглэбэ. Уралан нарижуулгые үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада партийна бюро, предприятиин техническэ таhаг, ажахын хүтэлбэрилэгшэд оролдоногүй гэжэ коммунистнууд шангаар шүүмжэлээ. Энэ юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, мүнөө жэл оройдоо гансахан дурадхал ороо.

Тэрэшэлэн предприятиин профсоюзай, илангаяа комсомолой организаци тон муугаар, ямаршье эдэбхи үүсхэлгүйгөөр ажаллана, тэдэниие партийна бюро мүртэйгөөр хүтэлбэрилнэгүй гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Партийна организациингаа ажал хүдэлмэриие үндэhөөрнь hайжаруулхын тулада коммунистнууд бодото дурадхалнуудые оруулаа.

А. Новоселов,
КПСС-эй горкомой таhагые даагшын орлогшо.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ Сан-Францискада ошоод байhан тухай

(Түгэсхэл)

Сайлалгын үедэ Н. С. Хрущев, г-н Уотсон үгэ хэлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшые амаршалха зуураа, Н. С. Хрущевой Холбоото Штадуудта аяншалга үрэ ехэтэй байжа, эб найрамдал хангаха замда ойрын hаранuудта hайн дүн туйлагдаха бээзэ гэжэ найдажа байhанаа Уотсон элирхэйлэн мэдүүлээ.

Хүдэлмэришэд болон инженернүүдэй альга ташалгаар угтагдан, харюугай үгэ хэлэхэдээ, Н. С. Хрущев заводто хани халуунаар угтаhанайнь түлөө тэдэнэртэ баясхалан хүргөө. Уласхоорондын асуудалнуудые үгэеэ ойлголсон, бэе бэеэ хүндэлэлсэн зүбшэхэ шухала гэжэ Н. С. Хрущев үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглэhэн байна. Ажабайдалай харуулжа үгэhэнэй ёhоор шиидхэгдэхэ зэргэтэй тиимэ асуудалнуудаар США-гэй зарим политическэ болон профсоюзна ажал-ябуулагшад шэнгеэр арсалдаа хэхые оролдоhоной хэрэг байхагүй гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлээ.

Зүрилдөөнүүдээ, арсалдаата асуудалнуудаа хурсадуулhанай хэрэг байхагүй. Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулжа, Советскэ Союз болон Холбоото Штадуудай хоорондохи хани барисаа болон үгэеэ ойлголсолгые хангажа шадахаар хөөрэлдөөнүүдые хэхэ шухала гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглээ.

Социальна болон политическэ ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха үзэл бодолой удхашанар тухай Н. С. Хрущев мүн лэ тогтожо хэлэhэн байна. Совет арад, Советскэ правительство Холбоото Штадуудтай, бусад бүхы оронуудтай эбтэйгээр, хани ёhоор ажаhуухые хүсэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Тиигээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд заводые hайса хараhан байна.

Заводые хараха үедөө Н. С. Хрущев хүдэлмэришэдтэй хани ёhоор хөөрэлдөө, тэдэнэй ажабайдал, ажалай эрхэ байдал, үйлэдбэриие эмхидхэлгэ тухай hонирхоо.

Удаань Н. С. Хрущев эдеэ хоолой магазинда орожо хараа. Энэ магазинда ороhон хүн зон юумэ өөhэдөө шэлэжэ абадаг юм. Тэрэшэлэн, Н. С. Хрущев байрын гэрнүүдэй баригдажа байhан шэнэ районииe хараа. Советскэ правительствын толгойлогшые американецууд хаа хаанагүй халуунаар угтажа, хани ёhоор амаршалаа.

Сентябриин 21-нэй үдэшэ городой засаг баригшад, Сан-Францискын ажал хэрэгэй хүнүүд, мүн олонниитэ Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ зорюулан уулзалга хээ. 2000 шахуу хүнэй хабаадаhан энэ уулзалга хани халуунаар үнгэрөө.

Хойто Калифорниин уласхоорондын хэрэгүүдые эрхилдэг соведэй түрүүлэгшэ Э. Рокуэлл, городой мэр Д. Кристофер, штадай губернатор господин Э. Браун, господин Г. Лодж, «Коммонуэлс» гэжэ клубай түрүүлэгшэ Г. Джонсон, Н. С. Хрущев уулзалгын үедэ үгэ хэлээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ городой мэр дурасхаалта бэлэг болгон улаан модоор хэгдэhэн түрүүлэгшын алха Н. С. Хрущевто барюулаа.

Сентябриин 22-ой үглөөгүүр Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд тусхай самолёдто hуужа, Сан-Францискаhаа гараад, үдэрынь Айова штадай ниислэл Де-Мойн городто ерээ.

Гэр байра бүридхэлдэ абалгада бэлэдхэл

1960 оной январиин 1-нэй байдалаар ороной бүхы ниитын гэр байранууд, тэрэшэлэн городто hуудаг хүн зоной хубиин мэдэлэй байрын гэрнүүд бүридхэлдэ абтаха байна.

Энэ хадаа бүхы городуудай гэр байрын хэмжээе тодорхойлхо, тус тус городууд болон хүдэлмэришэнэй посёлогуудай хүн зоной байраар хэр зэргэ хангагдаhые мэдэжэ абаха арга олгохо байна. Бүридхэлэй дүнгүүд гэр байра барилгые түсэблэхэ, ажалшадые байраар хангаха хэмжээнүүдые абахада шухала юм.

Гэр байра бүридхэлдэ абаха асуудалаар заабари үгэхэ зүблөөн, СССР-эй ЦСУ-дэ сентябриин 21-дэ нээгдээ. Бүхы союзна республикануудай статистическэ управленинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн РСФСР-эй Автономно республикануудай, хизаар болон областьнуудай статистическэ управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ ерэhэн байна. СССР-эй ЦСУ-гэй начальник В. Н. Старовскиин тобшо үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, СССР-эй ЦСУ-гэй коллегиин гэшүүн К. К. Виноградов, таhагай начальник И. И. Калинин элидхэл хээ.

Амбаарта орооshомнайл таряан гээшэ!

Таряа хуряалгын түрүүшүүл

Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо комбайнаар сэхэ таряа хадажа байhан **Гордей Никифорович Болонев** унаhан таряа хадахадаа даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байна. «Искра» колхозой комбайнер Зайцев Семен Аввакумович эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо таряа шэрэдэг жолоошодой оролдосотой ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жолоошод **Харлампий Васильевич Шурыгин, Потап Стефанович Болонев** гэгшэд таряа шэрэлгэдэ үдэр hүнигүй оролдосотой, бэрхээр ябана. Эдэнэр үдэртөө 15 километрын газарта комбайнhаа таряа шэрэхэдээ 15 эрьесэ хэнэ. Тиигээд hүниндөө бэлэдхэлэй пунктда таряа шэрэжэ тушаана.

«Советская Россия» колхоздо таряа шэрэжэ байhан жолоошон **Еремил Ефимович Лаптев, Николай Николаевич Пичугин** шалгарна.

Иволгын совхозойхид энэ жэлдэ гүрэндэ хамта 6170 центнер таряа тушаажа, худалдажа, түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэээ. Зураг дээрэ: тус совхозойхид Улан-Удын элеваторта автомашинаар таряа асараад байна.

Л. Хайдуровай фото.

Ёhотойл механизаторнууд

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэ түрүүшын жэлдэ таряа хуряалга, тушаалгаяа эмхитэйгээр ябуулна.

hүүлэй мэдээгээр 3189 гектар таряан hайн шанартайгаар хуряагдаа.

Түрүү арга—амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар шэнэ ургасаяа эмхитэй, hайнаар хуряажа байнабди,—гэжэ колхозой механизаторнууд хөөрэлдэнэ.

Нютагай Соведэй депутат П. Ф. Синицынэй хүтэлбэрилдэг гурбадахи комплексно бригада хуряалгын эхилхэhээ хойшо түрүү зэргэдэ ябана. Энэ бригадынхид 925 гектар таряа хадаад байна.

Партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй угтамжада колхозой механизаторнууд социалистическэ мүрысөө үүсхээд, халаан бүри нэгэ хахад, хоёр нормо дүүргэнэ. Суута комбайнер Ц. Чутумов бултанай дундаhаа шалгаржа, 338 гектар таряа хадаба. Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө үлүүлээ: бүхыдөө 14 мянган центнер худалдагдаха hаа, 18171 центнер болгогдобо.

Г. Доржиев.

Бичура.

Оньhото техникын хүсөөр

Бархан уулаhаа урагшаа үргэлжэ нэмжыгшэ, долгитон байhан таряалангай дундуур хүдэлэгшэ трактор, машинануудай моторой хүнхинөөн үдэр, hүнишье таhалданагүй. Эндэ Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид үндэр баян ургасые эршэмтэйгээр хуряажа байна гээшэ.

Нээрээшье энэ жэлдэ Хүнтэйдэ орооhо таряанай ургаса урда урдынхиhаашье hайн. Шэнэ ургасаяа түргэн болзорто, гээлтэгүй хуряажа абаха зорилготой барханайхид трактор, машинануудаа дүүрэн хүсэндэнь ашаглана. Тиимэhээ механизаторнуудай ажалай бүтээсэ үдэрhөө үдэртэ улам дээшэлнэ.

Түрүү комбайнернууд Ринчин Эрдынеев hүүлэй 6 үдэр соо 128 гектар, Базар Эрдынеев 120 гектарта «С-6» маркын комбайнаар хадаhан таряа суглуулан сохижо, даабаряа эрхимээр дүүргээ. Залуу комбайнер Баир Хабтагаев мүн лэ ехэхэн газарта баал хуряажа абаа. Хамтадаа мянгаад үлүүтэй гектар газарта баал суглуулагдажа сохигдоо.

Колхоз энэ жэлдэ гүрэндэ хамта 7000 центнер таряа тушааха, худалдаха уялгатай. Тэрэнэйнгээ 5000 центнерынь тушаагаад байна. Ойрын 3—4 үдэр соо үлэhэн таряагаа тушаажа, худалдажа дүүргэхэнь.

Д. Сандаков.

Шамдаагүй hаа, шахардуу байдалда орохонь

Хадагдаhан таряан hолоомынгоо узуурта үни удаан хэбтэхэдээ орооhонинь hайражa, хуряахада гээлтэ ехээр гарадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэhээ шадаал hаа богони болзорто, таряанай хадагдаhанhaaнь хойшо 5—6 үдэрhөө үлүү хэбтүүлэнгүйгөөр, суглуулан сохижо абахын тула колхоз, совхоз бүхэн оролдодог.

Гэхэтэй хамта машина, техникын муугаар ашаглагдадаг дээрэhээ Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалгын хүдэлмэри тэсэшэгүйгөөр унжагайржа байна. Сентябриин 20-ной мэдээгээр 840 гектар шэниисэ үшөө суглуулагдаагүй, баалдаа хэбтэhээр.

Сүхэ голой эрьеhээ үргэлжэ нэмжыhэн Ехэ Нугын элдин талада үргэн таряалангай захада мотороо унтаргааhан комбайнай хажууда хүрэжэ ерэхэдэмнай, хэдэн механизаторнууд hолоомон дээрэ хэбтэбэд.

— Хэр ябажа байнабта?—гэжэ асуухадамнай:

— Үглөөнhөө хойшо оройдоол хоёр тойроод, ажалаа зогсоогообди. Комбайнаймнай двигателиин блок тэhэршоо,—гэжэ комбайнер Ц. Ганжуров харюусаба.

Мүн эндэhээ холо бэшэ хүдэлжэ байhан нүхэр Гурусвай агрегат комбайнайнь хюрөөгөө хүдэлгэдэг шатунай эбдэршэhэн дээрэhээ бүхэли үдэр хүдэлөөгүй. Тиихэдэ нүхэр М. Мелентьевэй жолоододог комбайн полотногойнгоо таhархада хоёр үдэр hаатаа. Эндэ хүдэлжэ байhан 3 комбайн ходо эбдэржэ, урагшаа ябанагүй, үдэртөө дунда зэргээр оройдоол 2—3 гектар хадаhан нэрэтэй болоно. Хуряалга дээрэ хүдэлжэ байhан машина, техникын иигэжэ ехээр эбдэржэ, hаатажа байхада, колхозой механигууд энэ багта харагданашьегүй. Главна инженер нүхэр М. Костычев Усть-Кяхта тосхон гэртээ харяад, хэдэн үдэр ажалдаа гараагүй гэлсэнэ. Юрэдөөл механизаторнуудынь механигуудаа бэдэржэ бүхэли үдэрөө барадаг юм ха.

Колхозой таряалангай ехэнхи хубинь Царам гэжэ газарта юм. Эндэ бүхыдөө 1200 гектар таряалан бии. Тэрээнhээ хадагдаhан 622 гектар шэниисын оройдоол 20 гектарынь суглуулагдажа сохигдонхой. Баал суглуулжа байhан 5 комбайнай олонхинь эбдэржэ, биратай юумэ хэнэгүй. Нэгэшье комбайнер халаанайнгаа даабари дүүргэнэгүй.

Мүн лафетнэ жаткануудшье тон муугаар ашаглагдана. Тэдэнэй машинистнууд нүхэд Нуртынов, Дымчиков, Перевозников гэгшэд үдэр бүриингөө нормые дүүргэхын түлөө оролдоногүй. Тиихэдэ машинистнууд нүхэд Каюмов, Казарбин гэгшэд гурбан үдэрэй туршада тус тустаа минл 18—18 гектар хадаа. Зүгөөр эндэ үшөө 400 гаран гектар таряан ойроошье хүртөөгүй байха юм. Тэрэшэлэн энэ артель гүрэндөө таряа тушааха, худалдаха түсэбөөшье дүүргээдүй. Тэрэнэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, тоог дээрэ суглараhан таряан ехэ удаанаар сэбэрлэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ колхозой хэдэн бригаданuудта 400 гаран hурагшад, студентнэр хүдэлжэ байна. Тэдэнэй олонхинь тоог дээрэ хүдэлнэ, хартаабха малтана. hурагшад болон городhоо ерэhэн хүдэлмэришэд эдеэ хоолоор яhала hайнаар хангагданхай. Теэд тэдэнэй хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэгдэнэгүй. Тоог дээрэ хүдэлжэ байhан студентнэр ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Царамай таряанай тоог дээрэ 800 гаран центнер шэниисэ сэбэрлэгдээгүй, обоотоёо хэбтэнэ. Тэдэнэй заримань досооhоо халажа эхилээ. Ехэл шахардуу, бэрхэтэй байдал эндэхи тоог дээрэ тохёолдонхой. Таряа сэбэрлэхэ машина, зэбсэг дутана, бии байhанииньшье бүтээсэ багатайгаар, муугаар ашаглагдана.

Энэ жэлдэ Кяхтын АТК-гэй болон городой бусад эмхи зургаануудай олон автомашинанууд таряа хуряалгада элсүүлэгдэhэн байна. Автомашинанууд бэлэдхэлэй пунктда таряа зөөнэ, мүн комбайнhаа орооhо шэрэнэ. Теэд шофернуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй.

— Уялга абаагүйб. Юундэб гэхэдэ намайе ажалаар хүсэд ханганагүй,—гэжэ АТК-гэй шофер И. Игумнов хэлэнэ.

Нээрээшье комбайнуудай эбдэржэ hаатахада олон автомашина мини байжа үнгэрнэ.

Харьяастайн комплексно бригадада 540 гектар шэниисын таряанай 200 гектарынь суглуулагдаа. Эндэ хүдэлжэ байhан нүхэр М. Черепановай комбайнай агрегат газар биратай хорооногүй.

Колхозой правлени, партийна организаци хуряалга дээрэ машина, техникын хэр зэргээр ашаглагдажа байhан тухай асуудал зүбшэжэ хэлсээд, яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

Үглөөнэй бүрэнхыhөө үдэшэ болотор

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригада энэ жэл малдаа элбэг хүрэхөөр үбhэ тэжээл бэлдэжэ байнхай.

Ажалша бэрхэ колхозник нүхэр Власовай даадаг звеногойхид үбhэндэ ороhон түрүүшын үдэрhөө колхоз соогоо түрүүлжэ ябана.

— Энэ жэл сабшалангай ургаса угаа hайн. Зүгөөр бороо хура ехэтэй байжа, хүдэлмэриимнай hаатуулаа. Тиигэбэшье сабшалангаймнай газар бүхыдөө хабшал, болдог солдог ехэтэй аад, гансал гар хажуураар сабшанабди. Звеногой гэшүүн бүхэн халаандаа хоёр даабари дүүргэдэг болонхой,—гэжэ нүхэр Власов урматайгаар хөөрэнэ.

Үглөөнэй бүрэнхыдэ ажалдаа гараад, үдэшэлэи харанхы болотор ябадаг энэ звеногойхид хамта хоёр мянгаад центнер үбhэ соможо hурилөө.

Залуу шираг хүбүүн Филипп Кузнецов, табяад гаража ябаhан А. Мертвецова, наhажаал колхозник Бабинцев болон бусад ана мана, оролдосотой эрхимээр хүдэлнэ.

А. Бусурманов.

Кабанск.

РЕДАКЦИИН ПОЧТО…

Энэ юун гээшэб… Хойрог ябадал г…

Ажалшадые коммуни…
ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ…
үүргэ ехэ. Энэ шухала а…
Хэжэнгын аймагай культуры…
гай хүтэлбэрилэгшэд хайш…
гээр, харюусалгагүйгөөр…
байшоо. Мүнөө жэлэй най…
рын туршада тэндэхи кино…
гэ оруулха түсэбөө миил 8…
цент дүүргэhэн байна. Энэ…
ямар шалтагаанhaa тох…

Аймагай культурын та…
тэлбэрилэгшэдэй (түбхын…
таhагые даагша А. Аюржа…
гэмээр ажалшадта кино…
хүдэлмэри таамагаар, тодо…
сэбгүйгөөр ябуулагдана. А…
торхи hуурин, тосхонуудтаа…
дань кино харуулха арга…
дэнэгүй. Хайша хэрэгээр…
hаншье түсэбынь киномехан…
клубуудта үгтэнэгүй. Тиигэ…
хэдыдэ кино харуулагдахан…
дэдэггүй байдаг юм. Иим…
таамаг хүтэлбэриhөө шалт…
зарим киномеханигуудынь…
центр ерэжэ, ондоо кино а…
баатай болодогынь гэмшэлт…
нэ кинофильмнүүдые айма…
иишэ тиишэнь эльгээжэ бай…
боломжо бии. Теэд культуры…
гые даагша А. Аюржанаев…
шинаяа ондоо тээшэнь эль…
хидэг заншалтай. Жэшээнь…
рэгшэ хабар А. Аюржанаев…
шинаяа аймагай финансын…
даагша нүхэр Будаинда К…
ошохыень үгөөд, тэрэ м…
харгыдаа эбдэржэ, са…
ашаглаха аргагүй болошо…
Нүхэр Аюржанаев культу…
hагай автомашиные өөрын…
сын юумэ шэнгеэр хэрэглэ…

Тэрэнэй орлогшо нүхэр…
тоевшье ажалшадта кино…
асуудалда хойрогоор х…
Жэшээнь, энэ нүхэр киного…
гые өөдэ татахын оронд…
жа байна гэхээр болоно.…
хэдэ, энэ жэлэй июлиин эхэ…
август hара соо аймагай Ку…
байшангай кинобудкада…
гаар ерээд, киномеханигые…
шатайнь намнажа гаргаад,…
турадань аhажа аашалhан,…
үглөөгүүр» гэжэ кинo…
ажалшадта харуулангүй…
юм.

Эдэ хоёр хүтэлбэрил…
ажалдаа харюусалгагүйгөө…
дадаг дээрэhээ июль—авгус…
нуудай турша соо Хэжэнгын…
та 6 фильм зондо харуула…
мүн кинопрокадай контор…
соогоо бусаагдаагүй. Хэдэн…
дутуу дунда болоhон, м…
тоhондо будагдаhан, эхи…
гүй болоhон байха.

М. Хамага…

Оролдосотой огородшон

Хэдэхэн жэлэй урда тэ…
вой нютагай «Дружба»…
огородhоо ургаса ёhоор…
гүй, олзо доходшье мүртэй…
гүй бэлэй. Энээн дээрэhээ…
до огородой эдеэ hайнаар…
ха хэрэгтэ оролдолго хүсэд…
дадаггүй байhаниинь элитэ…

Харин hүүлэй үедэ хүдөө…
бүхы hалбаринуудые эрид…
хэ тухай парти, правител…
табиhан асари ехэ хэмжэ…
ганууды бэелүүлжэ эхилхэ…
колхозойхид огород ехээр…
hайнаар ургуулдаг болохо…
дээд, энэ хүдэлмэридэ эд…
бэрхэ хүнүүдые табиhан…
Тиигэжэ шударгы hүбэлгэн…
ник Дамдин Бальжитов о…
бригадын бригадираар томи…
hэн.

Абаhаар бэрхэшээлнүүд а…
ушардаг байгаа. Тиигэбэшье…
hоноо табидаггүй Дамдин Д…
нилээд ехэ оролдолго гарган…
лажа, огород ургуулха дүрш…
дабари, онол арга оложо э…
байна. Нёдондо хура бороо…
ган гасуур байбашье hаань…
доhоной ашаар 6 гектар г…
яhала ургаса абажа, арте…
ажахыда 32 мянган түхэри…
оруулаа hэн.

Энэ жэлдэ огородшон 7 га…
та капуста, морковь, hонгино…
бусад ургамалнуудые, мүн…
гектарта хартаабха тарижа…
наар ургуулаа.

Мүнөө огородой гектар б…
200 центнер капуста абтаа…
лиинхид капустаяа Закаме…
род абаашажа худалдаад, 3…
ган түхэриг мүнгэн олзо о…
Мүн хартаабхын ургаса…
гараа. Энэ жэлдэ колхоз 150…
хартаабха гүрэндөө худалд…
сэбтэй. Огородой ажахыhаа…
дүүрэтэр 60—70 мянган…
мүнгэн олзо оруулагдахаар…
лагдана.

Б. Дор…

Хамтын ажалда һаад тойбо татана

...ил зоной ажаһуу-
...жэлээ жэлдэ һай-
...н, баян дэлгэр бо-
...байна гэжэ хүн бү-
...лгоно. Энэмнай хү-
...й үнэн сэхээр хү-
...й аша үрэ гээшэ.
...н дотороо үргэн далайсатай-
...коммунизм байгуулжа байха-
...а бүхэн энэ нангин хэрэгтэ
...аа оруулха, һаад тойбо тата-
...баримтануудые усадхаха гэжэ
...зоно. Тиин гэһээ гансал өөрын-
...убиин ажахые үргэдхэхэ гэжэ
...дог зарим хүнүүд хүдөөдэ
...байна. Тэдэнэй хүдөө ажахын
...Уставай нормоһоо гадуур
...мал барижа, колхозой газар
...үбһэ сабшадаг, колхозой газар
...дээрэ малаа адуулдаг юм.
...талаар зарим тэды баримта-
...харуулая. Курумканай ай-
...Карл Марксын нэрэмжэтэ
...газар дээрэ Николай
...сеевич Макин ажаһуудаг. Энэ
...наашье хүдэлдэггүй аад,
...иэгээ хубиин ажалые хараад
...Өөрыгөө мэдэлдэ нэгэ ү-
..., мори хуллахэ ээр зэмсэгээр
..., губшуур оногсо хоёртой.
...олог. Жэл бүри Н. Макин кол-
...газар дээрэһээ түлеэ бэлэд-
...Колхозниггуудай забда сулөө-
...бэ хуряажа байхада, Макин
...губшаха ябадаг.
...наашье хүдэлдэггүй, хубингаа
...хараад һуудаг иимэрхүү хү-
...Курумкан тосхондо эды тэды
...байха. Энэ жэлэй эхээр аймаг-
...центрын айлнуудай хубидаа
...байдаг малай тоо абахада,
...170 үнеэн, 194 залуу бодо
...140 гаран хони ямаан, 6 морин
...байба. Энээн дээрэһээ хара-
..., аймагай центрын олонхи ай-
...мал баридаг байна. Тэдэнэй
...маниинь бүришье хэтэрхэй
...малтай.
...аймагай центрын ажалшад Ста-
...нэрэмжэтэ колхозой бэлшээ-ри дээрэ малаа ябуулдаг, үбһэ мүн лэ энэ колхозой сабшалан дээрэһээ абадаг. Хэтэрхэйлээ эндэхи мал Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай ургасые эдидэг, гэшхэдэг. Байгша оной июль һарада аймагай центрын айлнуудай 20 үхэр Сталинай нэрэмжэтэ колхозой кукурузын поли дээрэ орожо, 10 гектар ургасыень һалгаа. Тэндэһээ адагынь гектарһаа 80 центнер ургаса абтаха байгаа. Тиигэжэ энэ колхоздо 16 мянга гаран түхэригэй гарза хээ. Колхозой ургасые һалгааһанайнь түлөө Мүргэнэй сомсовет хэдэн хүндэ яла тохоо. Тэдэнэй тоодо М. И. Бернадский, В. П. Иванов, М. И. Колмаков, Н. С. Воронина болон бусад бии.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зарим гэшүүд үмсэдөө мал олоор барина. Энэ колхозой олонхи айл хоёр үнеэ түлнүүдтэйнь, хэдэн хони ямаа баридаг. Жэшээнь, Дэнсэма Цыреновна Гармаева хубидаа хоёр үнеэ, нэгэ хашаараг, нэгэ тугал, найман хонитой. Энэ хүн колхозой фермэдэ байдаг хадаа малаа артелиин малтай суг харуулһална. Юуб гэхэдэ, тэдэнээ адуулхын тула тусхай хүн, үбэлдөө 100 гаран центнер үбһэн хэрэгтэй ха юм.

Энэ колхозой механизатор Р. Б. Маладаев үмсэдөө 4 үхэр, хоёр гахайтай. Тэрэшэлэн колхозой бригадир Б. Р. Раднаев хубидаа 13 толгой малтай. Эдэ нүхэд алдуугаа мэдэржэ, республикын түрүү колхознигуудай, алба хаагшадай, хүдэлмэришэдэй жэшээгээр үлүү малаа колхоздо худалдаха бээ гэжэ найдагдана.

Э. Бабкин,
Ч. Козлов.

ТЕХНИК-ҮРЭЖҮҮЛЭГШЭДЭЙ АЖАЛ ЭМХИДХЭГДЭНЭГҮЙ

...онидые хаһа саг соонь, һайн ...артайгаар искусственна аргаар ...жүүлхэ гээшэ колхоз бүхэнэй ...үдэрнүүдтэ шиидхэхэ шухала ...эг мүн. Юуб гэхэдэ, хонин ажа-...хүгжэлтэ имагтал энэ хүдэлмэ-...н амжалтатайгаар үнгэргэтдэ-...һөө болохо байна бшуу.

...лон түрүү хонишод мүнөө тех-...үрэжүүлэгшын мэргэжэлые шу-...жа, отарынгаа хонидые өөһэ-... үрэжүүлдэг болонхой. Энэнь ... һайн үрэ дүн харуулна. Жэ-...хэдэ, «Коммунизм» колхозой ...шон В. Цынгунов өөрөө тех-...-үрэжүүлэгшын мэргэжэлтэй ... тулада отарынгаа хонидые ...жүүлжэ, жэлһээ жэлдэ эрхим ...жалта туйлана. Байгша ондо нү-... Цынгунов 100 хонин бүриһөө ...хурьга абаа. Мүн лэ хонид-... үрэжүүлгэ хэһэн нүхэр Д.-Х. ...биковэй отарынхид 100 хонин ...һөө 118 хурьга абанхай.

...эхэтэй хамта хонидые үрэжүүл-... хэрэгтэ анхарал табидаггүй, ...ишодой тэрээндэ хабаададаггүй ...ануудта олон хонин һубайрна. ...ишод Н. Хандуев, Б. Ишиев, ... Одуев, Ц. Данжуров болон бу-...ай даадаг отарануудта зуун хо-... бүриһөө оройдоо 42—56 хурь-... абтаад байна. Иимэ бирагүй ...алһаа болото тобшолол хэжэ, ...ишон бүхэн техник-үрэжүүлэг-...н мэргэжэлые шудалжа, энэ ха-...салгатай хэрэгые өөһэдөө эм-...хэдэг болохо зэргэтэй.

...үнөө жэлэй август, сентябрь ...ада колхозой отарануудта 4201 ...ин үрэжүүлэгдэхэ байгаа. Ха-... энэ шухала хүдэлмэриие муу-... эмхидхэһэн дээрэһээ һүүлэй мэ-...эээр эндэ хонидойнь хахадынь ...үү үшөө үрэжүүлэгдээгүй байна. ...н зарим отарала хусануудаа ...итоо табижархёод, тэды хо-... үрэжүүлэгдээ гэһэн мэдээ үгэ-... заншалтай. Илангаяа нэгэдэхи ...плексно бригадада хони үрэ-...лхэ хүдэлмэри гээгдэлдэ орон-... Эндэ 2000 хонин үрэжүүлэг-...э байгаад, оройдоо 900 гаран ...ин үрэжүүлэгдээд байна. Д. Б. ...неевэй отарын хонид искусствен-... аргаар үрэжүүлэгдэжэ байһан ...рэтэй аад, хонидойнь дунда ху-...үүд зүндөө ябажа байха юм. ...сануудынь эндэ туранхай, таряа ...ханай зүйл болон бусад тэжээ-...эр тордигдоногүй. Энэ бригада искусственна үрэжүүлгын 4 ...кт нээгдэхэ байгаад, мүнөө хү-...эр нэгэшье пункт хүдэлнэгүй. ... Ишиевэй, Н. Хандуевай отара-...удта эхэ хонидынь хурьгадһаа ...өө хүрэтэр һалгаагдаагүй бай-...ар.

...Хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэриин ...нэ ехэ гээгдэлдэ ороод байхада ...омплексно бригадын бригадир нү-...эр И. Б. Мункуев, зоотехник ... И. Носыров һанаагаа зобоногүй. ...э нүхэд энэ тэрэ шалтаг урдаа ...аяад, хонидые искусственна ар-...аар үрэжүүлхэ хүдэлмэри эм-...дхэнэгүй, отаранууд дээгүүр яба-... хүдэлмэриень шалганагүй.

...Мүн иимэрхүү байдал хоёрдохи ...омплексно бригадада (бригадир ...үхэр Цыренов, зоотехник нүхэр ...здокова) үзэгдэнэ. Энэ бригада-да искусственна үрэжүүлгэ һайнаар эмхидхэхэ бүхы арга боломжо бии. Хусын үрые гүрэнэй станциһаа абадаг. Үрэжүүлэгшэдынь бусад хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэнхэй. Бүхы отарануудтань искусственна үрэжүүлгэ хэхэ байра бэлдэгдэнхэй. Тиигэбэшье һаа эндэ олонхи хонидынь мүнөө хүрэтэр үрэжүүлэгдээгүй байха юм.

Комплексно бригадын бригадирнууд, зоотехнигүүд энэ шухала хүдэлмэриие эмхидхэхэ уялгатай аад, һанаа амар ябажа байдаг. Эдэ мэргэжэлтэдэй хараһаар байтар искусственна үрэжүүлгын орондо хусануудынь хонидоороо суг ябажа байдаг.

Колхозой правлени эдэ хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табижа, хонидоо саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлжэ дүүргэхэ тушаа эрид хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Байкалов.

Зэдэ.

Зураг дээрэ: үдын урда бэсдэ (Улан-Удэ) баригдажа байһан байрын шэнэ гэрнүүд. Л. Хайдуровай фото.

БЭДЭРҺЭНЭЭ ОЛОХО, ХҮСЭҺЭНӨӨ БҮТЭЭХЭ

Улан-Удын «Металлоширпотреб» заводой коллектив долоон жэлэй турша соо предприятияа түрүү техникээр зэбсэгжэһэн, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг, шанар һайнтай продукци гаргадаг предприяти болгохо гэжэ оролдоно. Тиин бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, олдоо таагдаагүй байһан нөөсэеэ элирүүлэн ажаллана. Энэ завод долоон жэлэй туршада үргэн хэрэглэлэй эд бараа хоёр дахин ехээр гаргадаг болохо гэжэ хараалһан байгаа.

Энэ зорилго дүүргэхын тула заводой хүдэлмэришэд залиршагүй эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Республикынгаа арад зондо, ажахын эмхи зургаануудта, барилганууд болон предприятинуудта шухала хэрэгтэй зүйлнүүд—оро шэрээ, пээшэнэй үрхын хаалта, үүдэн, шэрэм, хоолой, мүн түмэр бочко, элдэб зүйлэй хадааһан гэхэ мэтэ эндэ бүтээгдэдэг. Эдэ зүйлнүүдые бүтээхэ түсэб даабаряа ходо дүүргэдэг байна. Энэ оной түрүүшын хахад жэлэй, мүн 8 һарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Гэбэшье заводой хүдэлмэридэ түмэр, шудхалаа хэхэ шэрэм гэхэ мэтын зүйлнүүд дуталдажа, ехэ һаад тойбо болодог байна.

Заводто орон хэдэг цех түрүүлжэ ябана: үнгэрһэн 8 һарынгаа түсэб 108 процент дүүргээ. Бригадир Николай Грудининай даадаг бригада Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Гагановагай үүсхэлээр гээгдэнги бригадые өөһэдтөө абажа нэгэдүүлээд, хүдэлмэриинь нилээд һайжаруулаа. Тэндэ дүршэл шадабари багатай хүнүүд хүдэлдэг байгаа. Тэдэниие өөһэдынгөө мэргэжэлдэ һургаха оролдолго гаргана. Бригадын түрүү хүдэлмэришэд— электрогагнууршан Логинов, слесарь Пластинин, токарь Ташлыков, Долгов болон бусад гаргуу һайнаар ажаллана. Үдэр, һара бүриингөө даабари ходо 100—180 процент дүүргэдэг.

Заводой коллектив долоон жэлэйнгээ түсэб зургаан жэл соо дүүргэхэ зорилго табяад, энэ жэлэй эхинһээ хойшо тэрэ түсэбөө дүүргэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай. Байгша ондо кокольно шудхалаа хэдэг болоод, тэрэнь

> Техническэ дэбжэлтын түлөө

жэлдээ 480 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ юм. Шаба татаха хоёр станок, хадааһа таһалха гурбан автомат тодхогдоо. Тиигэжэ 1960 ондо хадааһа хэлгые гурба дахин шахуу ехэ болгохо байна. Хэрбээ мүнөө 700 тонно хадааһа гаргадаг һаа, ерэхэ жэлдэ тэрэнээ 2000 тонно хүрэтэр дээшэлүүлхээр хараална.

Орон хэхэ шэнэ цехтэнь үшөөл олон шэнэ түхеэрэлгэ нэмэжэ тодхогдохо юм. Тэрэнь орон олоор гаргаха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ. Тиигэжэ орон гаргалгые 25 мянган хэһэг хүрэтэр нэмээхээр хараална.

1960 оной эхинһээ хойшо оронуудые кристаллическа аргаар үнгэлдэг болохонь. Тэрэшэлэн боошхонуудые автомадаар гагнадаг болохо бэлэдхэл хэжэ байна. Тиихэдээ олон хүдэлмэришэдые тэрэ ажалһаа сүлөөлхэ, боошхо гаргалгые олошоруулха, хүдэлмэриинь үнэ сэн химдарха байха.

Мүнөө заводой хүдэлмэришэд ПВЗ-гэй ТЭЦ-һээ уурал абахын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэхэ баатай болоно. Тэрэниие оруулаад байхадаа, тус завод продукци бүтээн гаргалгаяа нилээд ехэдхэхэ.

Энэ жэлдэ оронуудые хэдэг цех ашаглалгада орохо, мүн шэрэм шудхадаг цехынь шэнэдхэгдэн заһагдаха юм. Шэрэм шудхадаг цехынь заһагдахадаа, таба-зургаа дахин ехэ продукци гаргадаг болохо байна.

Иигэжэ «Металлоширпотреб» заводой хүдэлмэришэд долоон жэлэйнгээ түсэб бэелүүлхын түлөө тэмсэн, техническэ ехэ дэбжэлтэ туйлахаар зориглонхой.

Н. Цыбенов.

1960 оной түсэбөөр...

Заиграйн аймагай модошодой дунда коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн улам үргэдэн дэлгэрһээр. Мүнөө энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 52 бригада мүрысэнэ.

Хандагатайн леспромхозой Сангон гэжэ пунктын модошод ехэ амжалта туйлана. Элэнэй дунда нүхэр П. И. Мизернын хүтэлбэрилдэг бригада мүрысөөндэ онсо шалгаранхай.

Тус бригада үшөө июнь соо коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Бригадын гэшүүд 1959 онойнгоо түсэб болзорһоонь 4 һара урид дүүргээд, мүнөө 1960 оной түсэбөөр хүдэлжэ байдаг.

Ээриин леспромхозой Дардын хүл гэжэ мастерска участогта нүхэр Сокоревой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада һайнаар ажаллана. Энэ бригада үдэр бүриингөө даабариие 130—140 процент дүүргэнэ. Нормоһоо гадуур бэлэдхэгдэһэн модоорнь һара бүри арбаад вагон ашаалагдажа, оронаймнай шэнэ барилгануудта эльгээгдэнэ. Энэ бригада коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхэл ёһоороо хүртэһэн байна.

Коммунистическэ ёһоор хүдэлмэрилхэ, ажаһууха асуудалаар нүхэр Сокоревой бригада бусадта жэшээ харуулна. Бултадаа ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нүхэр Сокорев профсоюзай цеховой комитедые хүтэлбэриллэг, бригадынь гэшүүн нүхэр Курочкин комсомолой цеховой организациин секретаряар хүдэлмэрилдэг юм.

И. Яковлев.

Газар доро ГЭС баригдана

Грузиин Ткварчелидэхи шулуу нүүрһэнэй бассейндэ шэнэ түхэлэй хоёр электростанци баригдажа байна. Нүүрһэнэй бассейнэй хажуугаар урдажа гарадаг Галидзги гэжэ багахан голой уһан хаагдаад, хоёр соргоор доошоо, газар руу оруулагдаха юм. Соргоор бууһан уһан газар дорохи электростанциин турбиныг хүдэлгэхэ. Галидзги голой уһан дахинаа газар дээрэ гаргагдажа, саашаа урадхуулагдаха болоно. Газар доро баригдажа байһан дэлхэй дээрэхи түрүүшын электростанциин бүтэхэдэ, шэнэ шахтын ажал сүм оньһожоруулагдаха.

«Наука и жизнь» гэжэ журналһаа абтаба.

> ҮБЭЛДЭ ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭЕ!

Клубуудые үбэлдэ һайнаар бэлдэхэ шухала

Урда жэлнүүдтэ Түнхэнэй колхозуудтахи клубууд муу бэлэдхэлтэйгээр үбэлые угтадаг байгаа. Олонхинь һайса заһабарилагдадаггүй, түлеэ залһаар дутамаг байдаг һэн.

Мүнөө жэл хэр зэргээр бэлэдхэжэ байгаа юм ааб гэжэ хараад үзэхэдэ, баһал һайн гэхын аргагүй.

«Новый путь» колхоз Еловка тосхондо оршодог. Тосхоной тэг дунда клубай хуушан модон гэр харагдаха. Тэрэнэй доогуурхи модонуудынь үмхирэнхэй, ханануудынь баһал мууданхай. Сонхонуудынь яб таһа ставнинуудаар хаагдаһан, пожарна хэрэгсэлнүүдшье байхагүй.

Мүнөөшье клубынь заһабарилагдажа эхилээдүй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр З. В. Пятницкий: «хэхэбди, заһахабди, нэгэ бага хүлеэгты...» гээд лэ ябадаг.

Тус колхоз бүри нёдондо жэл шэнэ клуб бариха гэжэ шиидэһэн юм. Теэд тэрэ һайн үүсхэлынь хүсэд бэелүүлэгдээгүй, һуури табиха газар малтагдаад замхашоо.

«Сибиряк» колхозой Ахалиттахи бригадын клуб бүришье муу байһаар. Байшангынь тон багахан, хуушаранхай, зарим ханада оруулһан мододынь газаа, досоо тээшээ һохижо гарашоо.

Хойто үүдэндэнь гэшхүүршье байхагүй, аяар хоёр аршамай үндэрһөө собхоржо бууха баатай болоно. Элһэтэй хайрсаг, уһатай боошхо, мүн бэшэшье пожарна хэрэгсэл тэндэнь үгы. Клубые даагша, пожарна дружинын начальник нүхэр Усольцев эдэ бүхы дутуунуудые хаража, мэдэжэ байгаад, зохихо хэмжээ абанагүй.

Энэл колхозой Нюрхайн клуб соо үбэлдөө ехэл хүйтэн байдаг. Теэд клубаа дулаалхын тулада юуншье хэгдэнэгүй. Киноаппарадай движогой байха газар түхеэрэгдээдүй.

Хонгор һайхан Хоймор нютагай «Восточные Саяны» гэдэг баян колхоз типовой 2 клуб барижа эхилһээр үнинэй. Хуурай һубагай бригадын хуушан клуб хэндээшье хэрэггүй болошонхой. Теэд шэнэ клубайнь барилга дүүрэхэ үшөө үды.

Эдэ клубууд түлеэгээр хангагдаадүй байһаар. Үбэлдөө нойтон түлеэ түлижэ, пеэшэнүүдээ эбдээд, баһал мүнгэ ехээр гаргашалхань гү?

Сагай үшөө үнгэрөөгүйдэ шамдахаар болоо.

Б. Машкинов.

Цыренжаб СУЛЬТИМОВ

Ёгто шүлэг

РУЧКА

Ручка лагбанһаа гуурһаа
бэхэдэхэдээ,
Үгэнүүдые холбожо, һанал
тодоруулдаг.
«Шэлтэй хараар» зариман
ундалхадаа,
Шэнээгээ баража, ухаагаа
балартуулдаг.
Архи гээшэ булагай оёорой
шабартал,
Ажабайдалай урасхал
булангиртуулдаг.

Заиграйн аймагай Ацагадай долоон жэлэй һургуули.

Хитадай Арадай Республикын 10 жэлэй ой угтуулан

ХОЛЫН АЯНДА

2. Хитад орондо

Хайшаашье хара—тала, хэдышье яба—нөөхил тала... Монголой талын үргэн элдиниие Пекин ошохо замдаа одоол нюдөөрөө харагдаа. Теэд губи талын хэдышье нэгэ янза байгаа һаань, хараһаа хараһаа ханагданагүй. Сүл губиин дундуур хирэ хирэ болоод лэ уһатай, ургамалаар баян газарнууд үргэлжэлжэ, табан хушуу малай һүрэглэн бэлшэхыень, ута ургануудые шоролзуулһан хүнүүдэй эмниг хүлэгүүдые эрьюулэн, һомон хурданаар гүйлгэлдэжэ ябахыень харахат. Энэ захагүй үргэн талын дундуур юуншье олон нэрэ байхаб, түмэр харгын станцинууд миил тэдыдэхи өрлөг гээд нэрлээтэй. 60-аад иимэ өрлөгые тоолообди.

Улаан-Баатарһаа Пекин ороһон поездмнай нэгэл хэм табилуулна. Сайн Шанда, Замын Үүдэ, Эрлян, Табан Сайхан Толгой гэжэ нэрэтэй хотонууд хойно хойноһоо үнгэржэл байба. МНР-эй хилэ гаталагдаад, агууехэ Хитадай Арадай Республикын Үбэр (Дотор) Монголой автономно областиин газар дээгүүр ябажал байнабди. Вокзалнууд дээрэ буужа, зонтой хөөрэлдэхэдөө: «Ай хөөрхы, аяар холын Зүблэлтын уласаас ябажа байгаа аяншад ха юмта. Зай, замдаа сайхан ябажа байн уу? Бид одоо Зүблэлтын бурят арадые түрэл аха дүү гэжэ ехэ дүтэ санажа байдаг юм аа... Зай, хүндэтэ зочон айлшад, манай Өбөр Монгол, Хитад ороноор сайхан аяншалжа, орон нютагаа бусагты!» гэһэн һайн һайхан үгэнүүдые дуулажа ябабабди.

Һүни дүүрэн ябаад, үглөөгүүр һэрин гэһээмнай манай Саянай хаданууд шэнги орьёл шобхо оройнуудтай, эгсэ үндэр хада ууланууд захалшанхай байгаа. Хабсагай шулуун хада уулануудые һэтэрэ нүхэлһэн туннельнүүдые гаталан, поездмнай урагшаа тэгүүлжэл ябана. Агууехэ хоёр ороной ниислэлнүүдые—Москва, Пекин городуудые холбоһон «Хани барисаанай зам» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ түмэр харгы барихада эгээл энээхэн багта ямар ехэ хүшэр байгааб! Эдэ хабсагай шулуун хадануудые һэтэлжэ, түмэр харгы табиха гээшэ амар бэшэ. Багашье, ехэшье 50 гаран туннель тоолобобди. Эдэ орьёл үндэр хадануудай шобхо эрмэгтэй хярануудые дугысан, Хитадай суута шулуун ханын годирһоор саашалшаһаниинь харагдана. Монголой губиин эзэрхэг хаашуулай добтолгоһоо бэеэ хамгаалха зорилгоор арба гаран зуун жэлэй саада тээ хитад арад оронойнгоо баруун-хойто захаһаа зүүн заха, гадаада Номгон далай хүрэтэр энэ шулуун хана бодхоһон түүхэтэй.

Зай ингээдшье ёһотойл Хитад орон захалшаба. Жэжэхэн жэжэхэн шабар фанз гэрнүүртэй һуурин газарнууд, тосхонууд бэе бэеһээ залгаа тоонной үргэлжэлнэ. Хада губээнүүдэй оройһоонь шахуу табсантуулжа байжа тарилга хэһэн, хуу элдүүрилэгдэдэг газар хүхэржэ, сагаан, шара будаагай полинууд дээрэ түрыгөө шуужархиһан, дэрбэгэр дэрһэн малгайтай хүнүүд олоороо ажаллахань харагдана.

Хори-гушан модоной газарһаа Пекин шадарай томо томо завод, фабриканууд үргэлжэлбэ. Хахад үдэрэй урда Пекин ерэжэ буубабди. Хитадай «Интуристын» түлөөлэгшэд хүндэтэйгөөр угтажа абаа.

Үдын хойно хото соогуур ябажа хаpалган болобо. Үйлсэнүүдтэнь хүн зоной олоншье гээшэнь гайхахаар. 600 миллион хүн зонтой агууехэ ороной ниислэл хото гэжэ одоол мэдэмээр. Ороной сүлөөлэгдэхын урда тээ Пекин 2 миллион гаран хүн зонтой байһан аад, мүнөө 6 миллион 400-гаад мянган хүн зонтой болоод байна. Манай Пекиндэ байха үеэр ехэ халуун (һүүдэр газартаа 31—33 градус) боложо, зон дандаа сагаан самсатай, утахан түрытэй трусы үмдэтэй ябана. Пекинэй үйлсэнүүдтэ машинанууд үсөөншэг аад, велосипедүүдэй олон гээшэнь гайхалтай. Мүнөө Пекиндэ 600.000-гаад велосипед тоологдоно гээ. Велосипед унаһан хүнүүд үйлсөөр хэдэ хэдыгээрээ зэргэлээд, хойно хойноһоо һубарин, миил хабтайгаад субажа байха юм.

Пекин 4 мянган жэлэй саада тээ баригдажа захалһан түүхэтэй. Энэ город 5 угай хаашуулай ниислэл хото байһан ха. Тэндэ олон дабхар, томо томо гэр байшангууд үсөөн. Юундэб гэхэдэ, урда сагта богдохаан тэрэнэй ордонһоо үндэр гэр байшан барихые хорижорхиһон юм гэхэ. Ганжарлуулһан хятагар зузаан хушалтануудтай, янза бүреэр һиилэжэ, барлажа байгаад гоёоһон урданай набтар гэр байшангууд квартал кварталаараа абтажа, орондонь олон дабхар, гоё һайхан гэрнүүд аргагүй олоор, гайхалтай түргэнөөр баригдажа, шэнэ шэнэ, үргэн һайхан үйлсэнүүд бии болохо байна. Юрэнхыдөө Хитад орондо айхабтар ехэ барилгын боложо байһаниинь элеэр харагдана. Томо томо байшангуудай һуури табиха, үйлсэ, талмайнуудые жэгдэлхэ хүдэлмэри үдэршье, һүнишье зогсоогдоногүй. Иимэ газарнуудые һүниндөө зүг тээһээнь прожектороор гэрэлтүүлжэ, бүхэли сүүдхэ соо хэдэн халаанаар ажаллажа байдаг юм байна.

1949 оной октябриин 1-дэ Хитадай Арадай Республикын тогтон мандахада залуу гүрэнэй Улаан тугые һүр жабхалантайгаар хиисхүүлһэн «Тяньаньмынь» талмай үргэдхэгдэжэ, хүдэлмэри үдэршье, һүнишье замханагүй.

— Ойн баярнуудта ажалшадай парад; демонстраци, митингын болодог ниислэл хотымнай гол талмай багадаад байгаа юм. Тиимэһээ манай правительство «Тяньаньмынь» талмайе үргэдхэхэ гэжэ шиидээ. Тиигээд барилгашаднай республикынгаа арбан жэлэй ойн үдэр болотор талмайгаа үргэдхэжэ, гүйсэд бэлэн болгохын тулада шангаар ажаллажа байна,— гэжэ маниие газаршалжа ябаһан нүхэр Ши-Мехуан хэлээд, нэмээнэ: — Ойн баяраймнай һайндэртэ ондоо оронуудһаа айлшад олоороо ерэдэг. Республикымнай тогтоһоор 5 жэлэй ойн һайндэртэ манай ехэ нүхэр — Никита Сергеевич Хрущев ерээ һэн. 10 жэлэймнай алдарта ойдо баһал айлшалха бэзэ гэжэ найданабди.

Хаанашье яба, арад зон энэ ехэ найртаа айхабтараар бэлэдхэжэ, шэн зоригтойгоор ажаллажа байна.

Хэдэ мянган жэлэй түүхэтэй алдарта энэ хотын үзэсхэлэнгэй газарнууд гээшэ тон олон. Тэдэнэй дундаһаа богдо-хаанай үбэлэй, зунай ордонууд онсо илгарна. Тэдэ ордонгууд, досоонь байһан юумэнүүд жэгтэй уран нарин, одоол гайхажа харахаар. Хүн гээшэ иимэ уран, иимэ бэрхэ, иимэ бэлигтэй байдаг байна. Ордонууд соогуур ябахадаа эдэ бүхы уран нарин юумэнүүдые бүтээһэн агууехэ хитад арадай бэлигтэй сэсэниие, арад зоной зобожо тулижа, хара хүлһөөрөө бүтээһэн эдэ үзэсхэлэнгэй газарнуудые эзэрхэжэ, эдлэжэ байһан хаашуулай хомхой, хобдогые гайхажа барахаар бэшэ.

Үбэлэй ордон 1406 ондо баригдажа захалһан түүхэтэй. Хори мянган хүн эндэ үдэр бүри ажаллажа, хорёод жэлэй туршада барижа дүүргэһэн ха. Энэ ордон 174 мянган дүрбэлжэн метр талмай эзэлдэг, 999 таһалга, залнуудтай. Тэнгэриин ордон хадаа 1000 таһалгатай, би тэнгэри изагууртай, тэнгэриин хүбүүн туладаа нэгэ таһагаар үсөөн ордонтой байха ёһотойб гэжэ богдо-хаан хэлэһэн гэхэ.

Эдэ олон таһалга соогуур хэдэншье үдэр ябажа барахаар бэшэ хэбэртэй. Бидэнэр гол үүдээрнь ороод, эгээл гол гол таһагуудаарнь — богдо-хаанай, хаташуулайнь байдаг, зарлиг буулгадаг, элшэн сайдуудые угтадаг, мүргэл хэдэг, хүхидэг сэнгэдэг газарнуудаарнь ябаад, зүүн үүдээрнь гараа һэмди. «Баялигай» павильон гэжэ бии. Одоо тэндэнь алта мүнгөөр, янза бүриин субад эрдэнеэр хэһэн, бүтээһэн юумэнүүд гээшэ бии даа. Гоё һайханаар һиилэн, сула алтаар шудхагдаһан 17 хонхо байна. Заандан модонууд дээрэ, нефрит, мрамор шулуунууд дээрэ алтаар, түгал шубуунай үдөөр, заанай яһаар, эрдэни шулуугаар гоёон шэмэглэжэ бүтээһэн уран нарин зурагууд тоо томшоггүй олон. Хаашуул, хаташуулай үмдэдэг байһан хубсаһа, зүүдхэлнүүдые тооложо «барахаар» бэшэ. Хаанай үмдэхын

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Түрэл республика доторнай

„Коммунизмын зам“ колхоздо

НЭГЭДЭХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛЭЭ

Долоодохи класс дүүргээд, түрэл колхоздоо ажаллаха гэжэ шиидэһэн Валя Будаевагай үүсхэлые колхозой правлени дэмжээд, һаалиин фермэдэ эльгээһэн юм.

Һаалишан болоод, хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байһан Валя басаган һаалишадай дүй дүршэлые анхаралтайгаар шудалжа, мүрысөөнэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлээ.

ТУГАЛША ҮБГЭН ГРАМОТАДА ХҮРТЭБЭ

Мал ажалда арбаад жэл хүдэлжэ байһан Базар-Сада Санданов үнгэрэгшэ жэлһээ тугалшан болонхой. Нүхэр Санданов үндэр һаһатай болобошье, 72 нарай тугал даажа абаад, бүри бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Зундаа һайнаар харууһалагдаһан тугал тус бүридөө 160 килограмм болоо. Үбгэн тугалшанай эршэтэ ажалынь правлениин зүгһөө оло дахин тэмдэглэгдээ.

Хамтын ажалда үнэн зүрхэнһөө хандадаг нүхэр Санданов Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

ХАРТААБХА МАЛТАЛСАНА

Цакирай дунда һургуулиин һурагшад хуряалгын үедэ колхоздо ерэжэ, эршэтэй шангаар ажаллаба. Эдэнэр колхозой 10 гаран гектар хартаабха малтажа үгөө.

Б. Дашиев.

Закамен.

Зураг дээрэ: Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой залуу һаалишан Мария Самбаева. **Д. Дугаровай** фото.

Олоной туһада оролдогшод

Шанага нютагай магазинда хабарһаа хойшо хүдэлжэ эхилһэн Жалсарай Цыбиков, Очирма Ешеева гэгшэд Бичурын совхозой хүдэлмэришэдэй эрилтые һайнаар хангахын тула зохихо хэмжээ абаа.

Хүдэлмэришэдэй дуратай сагтаа хэрэгтэй эд бараагаа худалдан абахыень хараада абажа, магазинай хүдэлмэрилэгшэд үглөөнэй 8 часһаа үдэшын 10 час хүрэтэр наймаалха гурим тогтоогоо. Эндэхи магазинда ороходо ходо ариг сэбэр, эд бараанинь тагууд дээрэ зохидоор ябталаатай байдаг. Худалдаа наймаанай эрилтые наринаар сахиһанай ашаар энэ магазинай хид хоёрдохи кварталайнгаа түсэб 125 процент дүүргээ. Эд бараа наймаалха август һарынь түсэб 130 процент дүүргэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын продукт, түмэр түдэгэ худалдан абаха түсэбынь мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Ж. Цыбиков, О. Ешеева гэгшэд оролдосотой ажалайнгаа түлөө рабкоопой правлениин зүгһөө шагналда хүртөө.

Д. Тогошиев.

Таряан далайн дундуур...

Нэлэнхы үргэн таряан далайн дундуур 12-дохи жэлээ комбайн жолоодожо ябаһан Мунко Дабаев мүнөөшье урдынхидаал мэтэ үүсхэлтэй эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхай.

Нүхэр Дабаев таряа хуряалгын эхилхын урда тээ ехэ уялга абажа, социалистическэ мүрысөөндэ орооһон юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) механизаторнуудай мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн энэ комбайнер үдэр бүриингөө даабарине 150 гаран процент дүүргэнэ.

Өөрөө ябадаг комбайнаар сезон соо 450 гаран гектар таряа хадаха гэһэн уялгань дүүрүүтэй байна.

Ц. Ринчинов.

Юһэдэхи жэлээ...

Сад соо ороходомнай жэмэсээ даажа ядан гунхалдашаһан һөөгүүд эрьелдэн харагдана. Баруун захын һөөгэй узуурта ябан һуугаад, юушьеб хэжэ байһан хүн бидэнине угтан ерэжэ:—Та хэндэ хэрэгтэйбта?—гэбэ.

Энэмнай Тарбагатайн Калининай нэрэмжэтэ колхозой суута садовод Гавриил Николаевич Вяткин гээшэ. Гавриил Николаевич 9-дэхи жэлээ колхозойнгоо сад харууһалжа байхадаа, артельдээ олзо доход нилээдгүй ехээр оруулаа юм. Наймэн жэл соо колхоздоо оруулһан тэрэнэй доходыень тоолохо болоо һаа, 60 гара мянга болохо. Гансахан нёдондо жэл 10 шахуу мянган түхэриг олзо садһаа абтаа һэн.

—Энэ олзош үшөөл бага гээшэ. Хэрбээ садаа бүри үргэдхөөд, олон янзын жэмэс таряа һаа, жэлдээ лаб 100 шахуу мянган түхэригэй олзо оруулжа болохо,—гэжэ нүхэр Вяткин хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье тэрэнэй сад оройдоол 3 гектар талмайда юм. Зүгөөр нүхэр Вяткин садайнгаа багашье һаань, тэндээ олон сортын жэмэсэй һөөгүүдые ургуулаад, һайнаар харууһалжа байдаг. Жэшээлхэдэ, ранетын—180, вишниин—1500, малинын—1000 һөөг һайнаар ургажа, элбэг жэмэс үгэдэг. Тэрэшэлэн үхэр нюдэнэй, шасарганын, улааганын, мүн мойһоной үрэ жэмэс хуряагдажа байна. Ганса малина нэгэ дахин суглуулаад гүрэндөө худалдахадань 4,5 мянган түхэриг олзо абтаа. Үшөө 3 дахин суглуулжа худалдахадань 10 гара мянган түхэриг абтаһан байха юм. Тиихэдэ «Непобедимая треля», «Культурный ранет», «Долго» болон бусадшье сортын ранетэ элбэгээр суглуулжа, гүрэндөө худалдахань. Энэ хадаа нёдондонойхидо орходоо һурагүй ехэ ургаса болоно. Нүхэр Вяткин байгша ондо садһаа 9 мянган түхэригэй олзо оруулха гэһэн уялгаяа 3 дахин үлүүлэн дүүргэхэь.

—Зүгөөр жэмэс гээшэмнай орооһо таряандал алан бэшэ юм. Хэдышье хура бороотой жэл һайнаар харууһалаагүй һаа, мууса ургадаг. Харин нойтон жэлдэ хорхой шумуул олошорхо, жэмэстэ модоной намаа набшыень гол таһа эдижэрхидэг. Тээд энэ ушар мүнөө жэл үзэгдөөгүй.

—Юундэ?—гэһэн асуудалда тэрэ харюусахадаа, өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэбэ.

Нүхэр Вяткин хабар жэмэстэ модонуудаа харууһалжа байхадаа гурба дахин хоро сүршөө. Нэгэдэхи сүршэлгээ модоной гүлгэнүүдэй томо боложо байхадань, хоёрдохёо—гүлгэнэй задаржа байха үедэнь хээ һэн. Тиихэдэ 1 гектар талмайда нэгэ центнер дуст, гексахлорантай холижо, модонуудаа һайнаар сүршэһэн байгаа. Харин 3-дахи сүршэлгээ жэмэсэй эдеэшэжэ эхилхэдэнь хэхэдээ гектар бүриин 25 центнер гексахлоранаар модонууд хүнгэхэнөөр хорогдоһон юм. Тиигэжэ сүршэлгэ хэхэдэнь саашадаа хорхой шумуул оройдоошье үзэгдөөгүй.

Гадна нүхэр Вяткин садаа оролдосотойгоор үтэгжүүлээ һэн. Апрелиин 15-да яблоко-ранетын һөөгүүдэй узуурта наг шэбхэ суперфосфадтай холижо тарааһан байгаа. Тиихэдээ 8 һалаатай һөөгэй доро 3 хүнэг наг шэбхэ, 200 грамм суперфосфат тарааһан юм. Иигэжэ һөөгүүдэй дорохи газар үтэгжүүлхэдэ үндэһэниинь ургахадаа түргэн байдаг. Мүн иимэ үтэгжүүлгэ сентябрь һарада хэхэдээ жэмэсэй түргэн ургахын тула хэдэг. Май һарын 4-дэ һалаа бүхэнэй үзүүрые тайрахада һайн. Юуб гэхэдэ, һая ургажа байһан мүшэр, һалаануудынь түргэн ургадаг, жэмэсшье олоор гарадаг гээшэ. Баһа майн 10—15-най үдэрнүүдтэ һөөгүүдээ тойруулан газарыень 3 дахин һэндээжэ зөөлэрүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри хэхэдээ модонойнгоо үндэһэнүүдые нарилха шухала.

Тиигэжэ садаа харууһалһанайнгаа ашаар 64 наһатай Гавриил Николаевич долоон жэлэй түрүүшын жэл баян ургаса хуряана. Гэбэшье энэ амжалтань нүхэр Вяткинай һанаае амаруулаагүй. Тэрэ хойто жэлһээ колхозойнгоо садые бүри үргэдхэжэ, үшөө элбэг жэмэс хуряадаг болохо гэһэн зорилго урдаа табинхай.

К. Мункожапов.

Холын аянда

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

тулада бүхыдэнь тугад шубуунай үдөөр, үгышье һаа, тон жэжэхэн янза бүриин шүрөөр нэхэжэ бүтээһэн дэгэлнүүд байна.

Пекиндэ дүтэ 13 хаашуулые хадагалһан газар бии ха. Нэгэнэйнь хадагалагдаһан газарые 1956 ондо уудалжа нээхэдэ, янза бүриин уран нарин зүйлнүүд, алта мүнгэн байгаа гэхэ. Тэндэһээ гаргагдаһан юумэнүүдэй дунда хатанай үмдэдэг байһан нэгэ малгай бии. Тэрэ малгай алтан утаһаар, тон наринаар нэхэжэ бүтээгдэнхэй, хэдэн зуугаад жэлдэ яагаашьегүй зандаханаа яларжа байха юм. Сула алтаар бүтээгдэжэ, эрдэниин шулуугаар шэмэглэгдэһэн, нэгэ-нэгыень 8 хүнэй даашагүй, 2 метр үндэртэй хоёр субарга нэгэ таһалга сооньбии. Тэдэ богдо-хаанай мүргэдэг субарганууд байһан юм гэнэ.

Үбэлэй ордоной харша соо хүнэй гараар бүтээгдэһэн, хэмэл нэгэ хада бии. Тэрэнэй бооринуудаар янза бүриин модод, манай эндэ байдаггүй улаан толбонуудтай, мүнгэтэһэн хуа һаарал нарһанууд ургажа, орой дээрэһээнь Пекин хото хаб-тайн харагдажа байдаг. Энэ хадада хаан хаташуултаяа, түшэмэдтэйгөө гаража сэнгэдэг байгаа. Энэ хада бодхоохын тулада ямар ехэ ажал хэгдээ гээшэб!

Эндэ 200-гаад метр утатай, дүхэриглүүлжэ бариһан нэгэ шулуун хана бии. Тэрэнэй нэгэ үзүүртэ хүнэй шэбэнэхэдэ, нүгөө үзүүртэнь тон һонорхоноор дуулдажа байдаг.

Пекин хотын үзэсхэлэнгэй газарнуудаар ябажа байха хоорондоо промышленна предприятинуудта, дээдэ һургуулинуудта урюулдаг байбабди. Хитадта ябаһан лэ газартамнай үргэн ехэ зал соо оруулжа, набтархан шэрээнүүд дээрэ хангалтаһан һайхан үнэртэй сай аягалдаг байба. Хитад зоной хүндэшэ, урин зулгы, зугаатай, дарууханшье гээшэнь аргагүй. Өөһэдынгөө ажал хүдэлмэрие хуу харуулаад, «манайда дутуу дунданууд үшөөл ехэ. Тэдэниие манай заажа, һанамжаяа хэлэхыетнай гуйнабди» гээд заатагүй хандаха юм.

Пекиндэ заанай яһаар гар уралал хэдэг фабрикада, политехническэ университедтэ, бага яһатанай институдта хүрөө һэмди. Сүлөөрһэнһөө хойшо Пекиндэ олон һургуули нээгдээ. Хэрбээ урдань тэндэ 7 дээдэ һургуули байһан һаа, мүнөө 66 болонхой. Тэдэ һургуулинуудта 100 мянга гаран студентнэр һурадаг. Хаанашье яба—хани халуунаар угтажа, социализм байгуулха хэрэгтэнь «сэгнэшэгүй, хэмжээлэшэгүй» ехэ туһа хүргэжэ байһанаймнай түлөө манай ороной арад зондо үнэн зүрхэнэйнгөө гүн гүнзэгыһөө ехэ баяр хүргэнэ.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, соёл гэгээрэлдэ «агууехэ дабшалта» хэхэ уряа соносхогдоод, үнэхөөр гайхамшаг дабшалта хэгдэжэ, арад зон ёһотойл баатаршалга гаргажа байнхай. Заанай яһаар гар уралал хэдэг фабрикынхидшье урдань 40 хоногто бүтээдэг юумээ мүнөө 15—16 үдэр соо хэдэг болоо. «Зуун үнгын сэсэг һалбаран бадараг лэ» гэһэн уряа эрдэм наукын хүгжэлтэдэ тон ехэ удхашанартай. Энэ уряа хадаа эрдэм наука хүгжэг лэ, эрдэмтэд сүлөөтэйгөөр ажаллажа, эрдэм бэлигээ харуулаг лэ, хоорондоо нүхэрэй ёһоор арсалдажа, үнэн зүбыень оложо байг лэ гэһэн удхатай.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Халуун мүрөөрнь...

Үнгэрэгшэ зунай нэгэ үдэшэ Улан-Удын Советскэ районой милициин таһагай дежурнын таһалга соо хонхо жэнгиржэ, «Главунивермагай» магазинай дэргэдэ болоһон нэгэ ушар тухай дуулгаһан байгаа. Милициин старшина нүхэр П. Дубинскиин тэрэ дары магазинай газаа ерэхэдэ, танигдаагүй нэгэ хулгайшан һогтуу хүнэй гарһаа часыень абаад ябашаһан байба. Магазин шадар байгшад хулгайшанай ямар хубсаһатай, хайшаа ошоһыень заажа үгэбэ ха.

Нүхэр Дубинский Кировэй үйлсөөр Сэлэнгын эрье руу баруулхадань, нэгэшье хүн харагдабагүй. Шмидтын үйлсэдэ милиционерэй хүрэжэ ерэхэдэ, хүнүүдэй заа-һандал адлирхуу хубсаһатай нэгэ хүн алхалжа ябаба. Хүсэжэ ошоходонь, милициин таһагта оло дахин ороһон Шишмарев байгаад, хулуужа абаһан часыгаа тушааха баатай болоо. Уданшьегүй часыгаа абхуулагшань олдожо, хулгайшан хэһээгдээ.

И. Ильин.

Пекин. Таньаньмынь талмай... тарһаа наада талдань арадай б... дай памятник харуулагдана. Синьхуа агентствын ф...

Хилын саанаһаа

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси...

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 22. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ юрэнхы политическэ дискусси үргэлжэлүүлэгдээ. Австриин, Колумбиин түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Удаань XIV сессиин зүбшэхэ зүйл тухай Генеральна Комитедэй элидхэлые, тусхайлбал, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадые түлөөлхэ тухай асуудал сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай гуйлтые буруушааха гэжэ США-гэй делегациин баалалтаар комитедэй баталан абаһан «һанамжа дурадхалые» Генеральна Ассамблей зүбшэжэ ороһон байна.

Непалай түлөөлэгшэ Ришикеш Саха түрүүлэн үгэ хэлээ. КНР-эй правительство Хитадай газарые бүхыдэнь хинажа байдаг гансахан правительство болоно, тиимэһээ гансахан лэ тус правительство Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида энэ оронии түлөөлжэ шадаха байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Генеральна Комитедэй баталан абаһан Американ резолюциин проектдэ заһабари оруулхые тэрэ дурадхаа. Энэ заһабариин ёһоор, ООН-дэ Хитадые түлөөлхэ тухай пунктые сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ Индиин гуйһан гуйлтые Генеральна Ассамблейн зүбшөөхыень дахяад һанамжалан дурадхагдана.

США-гэй делегат, Алас Дурна зүгэй хэрэгүүдые эрхилхэ талаар гүрэнэй секретариин туһалагша урдань байһан Уолтер Робертсон Хитадай Арадай Республикые, тэрэнэй правительствые хардаһан үгэ хэлээ. Иигэжэ худал хуурмаг хардалга хэхэдээ, Американ резолюциин проектые баталан абаха шухала гэжэ Ассамблейдэ үнэмшүүлхэ гэһэн һэдэлгэ тэрэ гаргаһан байна бшуу.

Удаань үгэ хэлэһэн олон делегадууд Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэдэ шанга харюу үгэһэн байна.

Хитадые түлөөлхэ тухай асуудал үдэрэй заседани дээрэ дахяад зүбшэн хэлсэгдээ. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов түрүүлжэ үгэ хэлээ.

ООН-дэ түлөөлэгдэхэ КНР-эй хуулита эрхые һэргээхэ гээшэ Генеральна Ассамблейн XIV сессиин үмэнэ табигдажа байһан эгээн шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ асуудалай үнэн зүбөөр, түргэнөөр шиидхэгдэбэл Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци үнэхөөрөөл түгэлдэр орган боложо шадаха байна гэжэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ хэлээ.

Арбан жэлэй турша соо зарим правительствонуудай түлөөлэгшэдэй, хамагай түрүүндэ США-гэй ООН-эй Уставые, уласхоорондын юрын ёһо гуримые эбдэн, энэ асуудал шиидхэлгые нэтэрүүгээр буруушаадаг байһан баримтада В. В. Кузнецов Ассамблейн делегадуудай анхарал хандуулаа. Генеральна комитедтэ баадхагдаһан резолюциин проектын авторнууд Ассамблейдэ хабаадагшадые аниргүй һуулгахые, үни шиидхэгдэхээр болоһон асуудалые тиимэ шухала бэшэ гэжэ харуулхые һэдэнэ гээд В. В. Кузнецов онсолон тэмдэглээ.

КНР-ые мэдэрдэг аад, тэрэнэй ООН-до түлөөлэгдэхэ хуулита тухай асуудал хаража үзэлгэ эртэшэг гэжэ зарим гүрэн... тоолохые һэдэдэгыень СССР-эй делегат элирхэйлэн буруушаагаа.

ООН-дэ Хитадые түлөөлхэ... хай асуудал Ассамблейн се... зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай... диин делегациин дурадхалые с... скэ делегаци шууд дэмжэхэ зү... генеральна комитедтэ США-гэй... лөөлэгшэдэй дурадхаһан ре... циин проектые буруушаах... уряална. Советскэ делегаци... лай делегациин дурадхаһан... баринуудай түлөө дуугаа үтэхэ... В. В. Кузнецов хэлээ.

ООН-до Хитадай түлөөлэ... хуулита эрхые һэргээхэ тухай... дал яһала дэлгэрэнгыгээр зү... хэлсэгдэжэ, хүсэд эли тодо бо... байна. Ассамблей дээрэ хэгд... ямаршье дуугаа үтэлгөөр шэ... абаһан замһаань хитад арадые... дууруулха аргагүй. Хитад аг... гүрэн юм. Тэрэнэй хабаадалга... гөөр уласхоорондын нэгэшье ш... ла асуудал шиидхэхын аргагүй... Польшын делегацие толгойло... Гадаадын хэрэгүүдэй ми... А. Рапацкий мэдүүлээ.

ООН-дэ Хитадые түлөөлхэ т... асуудал Генеральна Ассамб... XIV сессиин зүбшэхэ зүйлдэ о... ха шухала гэжэ Ирагай, Румын... Индонезиин, Чехословакиин, ... буудай Нэгэдэмэл Республ... Албаниин, Финляндиин делега... хэлэһэн байна. Энэ асуудал зү... хэ зүйлдэ оруулхые арсаха ... һэдэлгэ имагтал Таиландын... глиин түлөөлэгшэд гаргаа.

ДРВ-дэ социалистическэ хубилалта хэгдэнэ

ХАНОЙ, сентябриин 22. (ТАСС). Мүнөө үедэ Вьетнамай Демократическа Республикадахи энгэй хүнэй мэдэлэй промышленна, худалдаа наймаанай 205 предприяти гүрэнэй болон энгэй хүнэй хамтын мэдэлэй предприятинууд болгогдоо. Энэ хадаа орон доторхи энгэй хүнүүдэй бүхы предприятинуудай 15 үлүүтэй процентнь болоно. Үшөө 400 энгэй предприяти социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулагдахань.

Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ДРВ-гэй арадай ажахые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбтэй зохилдуулан промышленна болон худалдаа наймаанай предприятинуудые социалистическэ ёһоор шэнэдхэһэнһээ уламжалан, зарим предприятинуудай үйлэдбэриин хэмжээн 2—4 дахин нэмээ.

КНР-эй арбан жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ПЕКИН, сентябриин 21. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. КНР-эй байгуулагдаһаар арбан жэл гүйсэхэеэ байһанай хүндэлэлдэ зорюулагдан арадай театральна искусствын фестиваль мүнөөдэр Пекиндэ эхилээ. Энэ фестиваль 20 үдэр соо үргэлжэлхэ юм. Ороной бүхы орон нютагуудһаа ерэһэн оперой, драмын, баледэй артистнууд, дуушад, хүгжэмшэд болон хатаршад тус фестивальда хабаадаха байна. Хитадай арадай искусствын һүүлэй арбан жэлэй турша соо туйлаһан амжалтануудые фестиваль харуулха байна.

Ороной театральна уран һайханай 65 томо коллективүүд хэдэн мянган артистнуудаа ниислэл хото эльгээгээ. Тэдэнэр ниислэлэй театрнууд соо хоёр зуу гаран зүжэг наада, концерт харуулха, тэрэшэлэн промышленна предприятинуудта, институдуудта, Пекин шадарай арадай коммунануудта концертнүүдые табиха байна.

Советскэ фильмын недели Англида эхил...

ЛОНДОН, сентябриин 22. (ТАСС). Советскэ фильмын недели үсэгэлдэр эндэ эхилээ. Советскэ Союз Англи хоёрой хоорондо соёл культурын холбоо барисаа байгуулха программын ёһоор энэ недели эмхидхэгдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ Лондоной, Глазгогой, Бирмингемэй кинотеатрнуудта долоон уран һайханай, долоон документальна фильмнүүд, тэрэ тоодо «Хүнэй хуби заяан», «Эсэгын гэр», «Капитанай басаган» болон бусад картинанууд харуулагдаха байна.

Советскэ фильмнүүдэй недели Англида түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэнь. Советскэ киноискусствын зохёолнуудта Англиин олониитэ ехээр һонирхоно.

Лондондо советскэ фильмын нед... лиие нээлгэ дээрэ Советскэ С... һаа Великобританида байдаг эл... сайд Я. А. Малик иигэжэ онс... тэмдэглээ. Энэ кинофестива... үнгэргэлгэ, мүн Москвада, Ле... градта, Киевтэ Англиин кин... неделиин болохоёо байһан ушар... гло-советскэ соёл культурын хо... барисаа хүгжөөлгэдэ ехэ туһа н... ри болохо байна.

Британска соведэй гүлөөл... лорд Бриджес амаршалгын үгэ... лээ.

Кинофестивальда хабаадалса... ерэһэн советскэ режиссернууд б... артистнууд Г. Козинце... М. Стрижневае, Ю. Борисо... суглараргшад ехэ халуунаар ут... Удаань «Ажабайдал шиниин га... гэжэ советскэ фильм харуулагд...

Американ профессорэй мэдүүлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 21. (ТАСС). Станок бүтээлгын промышленностиие шэнжэлхэ зорилгоор Советскэ Союзда һаяхан аяншалһан Американ профессор Сеймур Мелмэн мүнөөдэр пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. Советскэ станок бүтээлгын промышленностьдахи ажалай бүтээсэ Баруун Европын оронуудайхида орходоо 3—4 дахин ехэ байна.

Баруун Европын оронуудай үйлэдбэриһөө советскэ промышленность юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, тус тус частьнуудые тусхай м... жэлтэй элдэб заводууд бүтээжэ... гадаг. Тиигэжэ ажалай хубаа... гын гуримай ёһоор советскэ ... мышленностьда үйлэдбэри эм... хэгдэһэн байна гээд, профе... Мелмэн онсолон тэмдэглээ. Ста... бүтээлгын промышленностиин... лаар научно-шэнжэлэлгын хүдэл... ри СССР-тэ ямаршье оронойхи... үргэнөөр табигданхай. Тиихэдэ... хүдэлмэри баруун оронуудта ... багаар хэгдэдэг байна гэжэ Мел... мэдүүлһэн байна.

Хариин сэрэгүүдые Мароккоһоо гаргаха...

РАБАТ, сентябриин 22. (ТАСС). «Бэеэ даанхай демократическа партиин» съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин генеральна секретарь эль-Уаззани Мароккодо байдаг хариин сэрэгүүдые гаргаха, арабуудтай, Ази, Африкын болон бусад оронуудтай хани барисаа болон һанал нэгэдэлгэ бэхижүүлхэ эрилтэ хэһэн байна.

Хариин оронуудһаа оронойн... экономикые дулдыданги бэшэ б... гохо хэмжээнүүдые хараалһан э... номическа программые эль-Уазза... найруулан хэлээ.

Редакторай орлогшо
С. БАЛЬЖИНИМАЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00Ј150. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5065.